

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Chronicon Monasterii Bodecensis Ordinis Canonic. Regul.
S. Augustini in Diœcesi Paderbornensi**

Probus, Johannes

Monachij, 1731

VD18 12260568

Pars III. De sex Prioribus Monasterij Böddecensis ab Anno 1420. usque ad
Annum 1455.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-64645](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-64645)

CAPUT I.

De Humilitate secundi Prioris.

Humilitas illius ex eo elucet, quod, cum torqueretur, suspiria verbis suis jungere consuevit; hic etiam quamvis præelectus Prior fuerit, Laicorum tamen lectos ipsis absentibus occulto modo sternere & ornare solitus fuit. Et ut breviter summam humilitatis ejus tangam, omnibus sibi subjectis norma & exemplar veræ humilitatis existit.

CAPUT II.

De Charitate ipsius.

De Charitate ejus præcipua quædam dicere ac scriptis mandare censeo opportunum. Dum enim in Novitiatu suo longo tempore infirmitate validâ laboraret, ac modica spes reconvallescentiæ affulgeret, in hæc verba prorumpens ait. Dilecti fratres, si bonum vobis visum fuerit, ut propter gravem meam infirmitatem sanctum habitum exuam, audacter hoc facere non cessetis, nec ego de vobis quidquam repetere volo ex omnibus his, quæ per ingressum meum huc introducta sunt Monasterio, contentus namque ero in hoc, quod griseâ indutus tunicâ diebus vitæ meæ vobiscum maneam in vestra domo. Et dum pius Dominus eundem de lecto ægritudinis, quam tempore sui Novitiatus perpeffus fuit, ad pristinam reduxit sanitatem, licet in naturalibus viribus suis satis tener modicusque exstiterit, tamen propter regnum cælorum vim sibi faciens gravioribus laboribus (prout loci necessitas exigebat) sæpius insudabat, ac se ipsum cohibendo multoties ultra vires laborabat: vidi & ego eum quadam vice circa graves labores in tantum exhaustum viribus, ut crustam panis à Priore ad refocillationem suæ naturæ peteret sibi dari.

CAPUT

C A P U T III.

De ejus institutione, quòd Cantus, & psalmodia devotè persolverentur, & de alacri ad Chorum festinatione.

Quia prædictus Prior (ut cantus Ecclesiasticus in Monasterio suo pro divini cultûs augmento distinctè per sua tempora, ac humili voce persolveretur) inclinatus erat : idcirco restat dicendum, quomodo idem Prior in sua Ecclesia eundem instituerit : namque primus Prior prædicti Monasterij, ac ejus fratres (de quibus multi virtuosi actus supra plenariè conscripti sunt) ob multiplices labores (ut præfatum Monasterium tam in ædificijs suis, quàm in rebus reformarent) Horas Canonicas decantare minimè potuerunt ; piè à Domino DEO ordinatum est, quòd supra dictus frater Joannes Lüneman secundus Prior omnes horas instituerit de cætero decantandas. Itaque ut institutus cantandi & psallendi modus eò diligentius in dicto Monasterio observetur, aliqua de hoc dignum duxi præsentibus annotare : namque dum fratrum excitator pro divino cultu peragendo ad cellas pulsum faceret : hi cæligeni fratres carnis torporem à se excutientes in conscientia suâ maculam diutius jacere non audebant, sed custodis strepitum aure cordis sentientes tanquam à DEO vocati celeriter sese erexerunt, surgentes divinis laudibus animum præparabant. Per ultimum verò choralis campanæ sonum ad Divinum Officiûm peragendum vocati, omnes cum honesta velocitate (prout Religiosos decet) tanquam de thalamo sponsi alacres citissimè convenerunt, nec opus erat, pulsum aliquamdiu protelari, prout in quibusdam Monasterijs propter quosdam pigritantes carnem magis, quàm Spiritum adamantes, heu plurimùm fieri solet. Cùmque prædicti fratres in Choro convenerunt DEUM præ oculis habentes singula cum devotionis fervore tempora observando Horas Canonicas diligenter decantabant, psalmodiam etiam distinctè & humili voce absque saltibus ac duris extorsionibus depromebant : ut ergo in cantu ac psalmodiæ prolatione concors ac uniformis modus diligenter observaretur, hic versus, qui sequitur, reclinatorijs utriusque chori affixus fuit : *Auscultando cane, & simul incipe desine planè.* Ex-

G 3

plana-

planationem hujus versûs jam audi: Qui in Divino Officio cum alijs concorditer cantare voluerit, necessarium est, quòd primò per auditum suum vocem cantantium diligenter animadvertat, ut cum ipsis sive velociùs sive tractiùs cantandum fuerit, æquali spatio in cantando notam à nota ponat. Secundò, ut in omni pausa primam notam in reinceptione non præripiat, sed cum alijs uno eodémque tempore incipiat. Tertiò, ut quamlibet pausam terminet absque cauda, ultima etiam, prædictæ pausæ nota in ipso cantu modicum, brevius quàm cæteræ exprimatur, quæ tamen in fine, quando à cantu jam cessatur, semper paulò tractiùs proferri debet. In cantu etiam & psalmodiâ nullus vocem suam ultrà alios concantantes levet, vel deprimat subtùs alios, cùm decens sit, ut sicut fratres unius voluntatis ad DEUM esse debent, ita & pari modo in voce sint concordēs. Quibus prædictis observatis fit ut Conventus absque tædio & quodammodo sine labore delectabiliter & cum devotionis fervore Divino Officio possit interesse; & non solum ipsis hoc deservit ad suarum salutem animarum, verùm etiam à foris propter Divinum Officium in Ecclesiam adventantibus per tam devotam melodiæ prolationem devotionis incitamentum ministratur.

C A P U T IV.

Quàm distinctè devotus Prior suas horas persolverit.

PRænominatus Prior, ut eò attentius suas persolveret horas, nullam syllabam in persolvendo voluit transilire, ne per hoc Deum offenderet, ne etiam propter transilientias syllabas à dæmone (qui easdem colligere solet) graves post mortem pœnas sustinere cogeretur. Nam quodam matutinarum tempore me præsentē, cùm unus ex nostris in cantico Trium puerorum hanc dictionem *Benedicite* sinè advertentia duntaxat cum quatuor proferret syllabis, Prior hoc audiens, sonora voce præfatam dictionem distinctè cum quinque expressit syllabis; per hoc alium arguens, ut integraliter, quemadmodum teneretur, suas persolveret horas. Horæ etenim Canonice studiosè & devotè debent persolvi; & ratio est. Horæ Canonice debent
distin-

distinctè & apertè legi ad intelligendum, quatenùs ipsemet & audientes sensum verborum valeant percipere ; & quia Horæ Canonicae absque syncopatione dici debent, integræ enim & completæ dici debent.

C A P U T V.

De dulcisona voce , quæ auditur in Choro prædicti Monasterij B. Meinulphi, quando ibidem fratres cantant.

ETiam tam dulcis ac suavis melodiæ vox in choro Monasterij B. MEINULPHI inter ea, quæ ibi cantantur, multis temporibus resonabat, ita ut divinorum tempore ab his, qui extra Chorum erant, sonus cujusdam dulcissimæ modulationis velut alicujus pueruli inter psallentes fratres stantis sæpius audiretur, quam singularem vocem quasi Angelicam quadam vice honorabilis Dominus Joannes de Gredenstein Sæcularis Presbyter, & dicti Monasterij continuus commensalis auditu suo percipiens mirabatur. Putabat enim, quòd puer quidam parvulus tam dulciter, ut audivit, cum fratribus decantaret, & ut veritatem rei nosceret, concito gradu super Chorum B. Liborij in vicino situm ascendens desuper ad utrumque Chorum visum suum flexit; cùmque solos chorales fratres ibidem in Divino Officio absque puerulo concantantes cerneret, ac audiret, judicabat vocem illam, quam antea suis auribus dulciter intonantem audierat, magis divinam fore, quam humanam; & quia fratribus in Choro concinentibus supradicta dulcisona vox sæpius ab his, qui extra Chorum erant, audita fuerat, idcirco in vicinis locis, villis scilicet oppidis & civitatibus propè idem Monasterium situatis communiter dicebatur: Quod B. MEINULPHUS choralibus sui Monasterij fratribus sese socians concantârit, & quod præmemorata vox non sit velut Echo à testudine Ecclesiæ resonans, ex hoc declarari potest, quia eadem vox quibusdam temporibus in eodem auditur loco, quibusdam verò non auditur, insuper & ex alio certitudinaliter evinci potest, quod sæpè dicta vox Echo non fuerit. Nam ex illo tempore, quo Ecclesia B. MEINULPHI per suos inhabitantes Regulares plures aperturas

ras & fenestras receperit , quæ utique resonantiam qualemcunque tollere deberent & secludere , tamen non minùs eadem postea perdurabat , ita , ut Anno Domini 1455. talis vox ibidem cum Regularibus (quemadmodùm ab initio , quo Monasterium inhabitare cæperant , consueta fuit) non destiterit dulciter insonare , nec omnino desisteret eadem vox adesse Regularibus loci , si & ipsi in observationibus suis sanctis minimè intepuerint. Quia de hac præmemorata voce cujusdam Regularis probabile & rationi consonum tale , quod sequitur , existit sentimentum : videlicet , ut quocunque tempore Regulares Monasterij B. MEINULPHI observandorum suorum diligentes fuerint observatores , & ob hoc consequenter pro solito vivaciori & attentiori modo in Ecclesia sua divinis intendunt laudibus , illud B. MEINULPHUS fieri videns quasi congaudendo suis fratribus (de quorum professione creditur fuisse) cum eisdem dulcisona voce modulari non æstimetur alienum. Jam de præmemorato secundo Priore Monasterij B. MEINULPHI dicta finem suum habeant ; & quod tam pauca de eo hic conscripta sint hoc idcirco accidit , quia , postquam octo circiter menses idem Monasterium benè rexit , Domino DEO gravi infirmitate eum visitante , finem vitæ fecit , virtuosumque exemplar in semetipso posteris suis dereliquit.

CAPUT VI.

De tertio Priore Monasterij B. Meinulphi in Böödeken.

Postquam secundus Porior morte præventus regiminis gubernacula reliquit, devotus frater Daniel ejusdem Monasterij Anno Domini 1420. ibidem electus est in Priorem, cujus devoti viri vitam si quis scire aveat, scilicet, qualis in disciplinari sua conversatione ante Prioratum exstiterit, legat superius de eo Capitulum, quod incipit: Nunc de discipulis, &c. & occurret id, quod scire cupit.

P. 25

CAPUT

C A P U T VII.

De amabili conversatione tertij Prioris.

Cum præfatus Dominus Daniel in priorem promotus fuërat, talem se in conversatione sua exhibere capit, qui ab omnibus meritò adamari potuit, nec solum ab his, qui suum inhabitaverant Monasterium, sed & à cunctis in vicinis locis degentibus multum amabatur; & quis talem virum non diligeret? Qui, sicut corpore Virgo fuit, ita etiam Virgineum vultum habuit, verbumque salutis omnibus ministravit. Præfatus etiam Prior sciens, quantum coram justo iudice virga correctionis peccatorum culpam ablueret, libenter ac cum desiderio fratres sibi subiectos pro culpis ac excessibus virgâ castigavit.

C A P U T VIII.

De Absolutione sui Prioratus, prout concepit.

Hic, dum in quartum annum rexit Monasterium, tandem ex eo, quod experientiam in externis minus habuit ad sui Monasterij promotionem, nimisque benignus ad Fratres suos fuit, quia magis oleum vulneribus, quam vinum fundere noverat, timere capit, ne non solum temporalium curâ, sed & ordinis rigor per eum decrederet, idcirco absolutionem à suo petijt prioratu. Absolutus verò velut communis Frater usque ad finem vitæ suæ satis devotè in præfato vixit Monasterio. Cumque Dominus DEUS suum bonum ac fidelem servum, qui in paucis sibi semper fidelis fuit, remunerare disponderet, apostemate percussus de hujus vitæ miserij ad æterna gaudia (ut piè creditur) transmutare fecit.

H

CA.

CAPUT IX.

*De miraculo, quod contigit eodem die, quo præfatus
Prior duos Clericos investivit.*

Nunc miracula, quæ sub regimine prædicti Prioris ob merita Beati MEINULPHI contingebant, annexere non displiceat: quodam namque tempore, cum præfatus Prior duos Clericos pro religione satis idoneos disposeret investire, & benignus existens in die dictæ investitionis aliquid cibi lautioris conventui suo libenter procurasset, sed hoc facere non valens sese cum suis Fratribus sustinuit patienter: Et ecce pius Dominus patientiam sui Vicarij remunerare volens peracto prandio, eadem, quâ investitio facta fuit, die lupi cervam de sylva expellentes insectationibus suis eam versus Monasterium Bøddecense fugam facere compellebant, & cum eadem cerva propè dictum Monasterium pervenerat, prædicti lupi celeriter eam necarunt; quo facto unus devotus Laicus casu superveniens dictos lupos abigebat. Quod cum prædicto Priori indicatum fuerat, ipse DEO grates referens, cuius pietati hoc adscribebat, multum lætabatur: nam quia circa prædictam investitionem Prior ejusque Conventus de exigua mensa contenti erant, pius Dominus patientiam eorum amplioribus cibis recompensare volens, cervam suâ dispositione ipsis in esum adduci fecit, de cujus carnibus non solum investitionis die (quò ipsis præsertim lætandum fuerat) sed & tribus sequentibus diebus, quibus vesci carnibus licitum erat, sufficienter sunt refecti.

CAPUT X.

*De pio Fratre, quem præfatus Prior investivit, qui
libenter orare consuevit.*

Alius Frater nomine Conradus, qui cum altero defuncto sanctæ Religionis habitum acceperat, moribus gravis, sermonéque maturus ex dono DEI non solum humili ac devota sua conversatione, verum etiam in forinsecis suis operibus, cunctis,
qui

qui secum conversati fuerunt, veræ religionis formam ostendere non tardavit. Hic est ille Frater qui ad devotè orandum à DEO gratiam habuit specialem, & idcirco talentum, quod acceperat, expendere utiliter volens alios ad sapiùs orandum multimoda sua sollicitudine ferventer hortabatur; & quia idem Frater specialis cultor Beatissimæ Mariæ Virginis erat, ideò ubicunque cum Fratribus suis, aut etiam Laicis externis laboribus insudabat, ut Virginis Gloriosæ festa à collaborantibus legerentur, procurare non cessavit, & ita per prædicti Fratris piam sollicitudinem in sæpè dicto Monasterio talis laudabilis adhuc observatur consuetudo, ut tam Fratres quàm Laici circa labores suos externos ad laudem & honorem ejusdem Gloriosæ Virginis festa non omittant, & qui in isto exercitio negligens fuerit, aut etiam collaborantes (ut hujusmodi bona consuetudo Beatæ Virginis per omnia placens conservetur) minimè incitaverit, quid à corpore exutus pro mercede sit recepturus, ipse viderit. Nam reor quòd hi, qui B. Mariæ Virgini festa devotè legunt in hac vita, non solum in hac vita gratiam, sed & speciale præmium ab ea recipiant in futura. Jam de prædicti festi utilitatè audi clarè factum miraculum: In Monasterio Beati MEINULPHI quidam erat Laicus unus de continuis ibidem Commensalibus nomine Petrus, qui in tantum hydropica lue laborabat, ut à medicis vita ejus desperata fuerit; hoc judicium medicorum dum infirmo relatum fuit, more prudentis viri (quia humanum sibi auxilium deesse considerat) ad divinum celeriter se convertit, in genua namque sua prostratus B. Virginem Mariam infirmorum salutem humili voce implorans ait: *O Virgo Maria impetra mihi gratiam apud Dominum Jesum Christum filium tuum, ut de hac infirmitate reconvalescā, & ego omni die, quoad vixero, unum sertum tibi legam.* Qua promissione factā statim auxilium adfuit Virginis Gloriosæ, & ecce sequenti nocte prædictus infirmus omnem superfluum humorem (quo corpus ejus intumuit) per consuetum urinæ meatum in tanta quantitate à se emittebat, quòd de eodem humore integra urna repleta fuerit, & sic idem infirmus auxilio Virginis Gloriosæ pristinae sanitati restitutus, postmodum longo tempore sanus corpore supervixit. Ex hoc igitur insigni facto elucescit, quantum B. Mariæ Virgini placeat, si homo ipsi in dies sertum persolvat.

Ut autem notum fiat, quid sit sertum, noverint universi; quòd

H 2

præ-

prædictum sertum ex 50. Angelicis salutationibus, & 5. Dominicalibus orationibus interpositis constituatur. Præponuntur etiam simul Dominicis orationibus *Kyrie eleison, Christe eleison, Kyrie eleison*, & singulis Angelicis salutationibus ista clausula, quæ hîc sequitur, præponi debet: *Ave benigne Jesu cum omnibus dilectis sanctis tuis.* Dein *Ave Maria, &c.* qui ergo sertum recitare cupit, sic incipit: *Kyrie eleison, Christe eleison, Kyrie eleison. Pater noster,* dein *Ave benigne Jesu,* ut supra, postea 10. *Ave Maria.* Sicque per omnes decades. Prædicta reassumuntur, donec quinque Dominicales orationes, & 50. Angelicæ salutationes persolvantur; quibus omnibus sic lectis subjunguntur Antiphona: *Salve Regina, &c.* cum versu: *In omnis tribulatione, &c.* Collecta: *Interveniat pro nobis Domine Jesu Christe nunc & in hora mortis nostræ apud tuam clementiam Gloriosissima Virgo Maria Mater tua, qujus sacratissimam animam in hora benedictæ passionis & amara mortis tuæ gladius doloris pertransiit.*

Adjuvet nos quesumus B. Mariæ semper Virginis intercessio veneranda, & à peccatorum vinculis absolutos tua faciat pace gaudere, per eundem Dominum, &c. Nos cum prole pia, benedicat Virgo Maria: *Anima omnium fidelium Defunctorum per misericordiam Dei requiescant in pace.* Nota, quòd tempore Paschali pro supra dicta Antiphona, & Collectis ponatur Antiphona *Regina Celi, &c. Post Partum.* Collecta: *Concede nos famulos, &c.*

C A P U T XI.

De miraculo, quod circa prædictum Fratrem contigit.

Postquam prædictus Frater Conradus Froherle DEO disponente ad Monasterium Beatissimæ Virginis Mariæ in Hersbhagen ex obedientia ad ibidem habitandum destinatus fuit, adhuc ampliora suæ devotionis indicia circa ipsum manifesta reddebantur: nam quodam tempore, dum in præfato Monasterio cum Fratribus ad parietem faciendam laboraret, minùs providus stipitem dicto parieti inter duos trabes imponendum nimium breviavit, ita ut in loco, quo stare debuerat, minùs utilis haberetur. Quapropter satis ob hoc doluit, & culpam suam recognoscens de damno, quod fecerat,

cerat, coram Fratribus ibidem presentibus se reum proclamavit; quo facto Frater idem signum quod antea nimis erat breviatum, manu accipiens ad locum, in quo prius inter trabes stare non poterat, cum fiducia collocabat, & ecce! in tantum in ejus longitudine inventum est excrevisse, quod in eodem loco velut multum sibi apto fixum ac stabile permanferit.

C A P U T XII.

De secundo miraculo circa predictum Fratrem facto.

QUODAM tempore, dum idem Frater in supradicto Monasterio Supprioratus Officiu gereret, Venerabilis Decanus Monasterij Beatissimæ Virginis Mariæ propè Fuldam cum suo coquo & uno Monacho Fratre suo venit in *Herzhagen* visitationis causa, dumque per aliquod tempus ibidem esset, ac in Dominica die ad suum redire vellet Monasterium, antedictus Subprior nolens eum iter arripere in sacro die, ordinatum fuit per devotum Priorem memorati Monasterij nomine Walterum, ut prandio peracto supradictus Decanus cum suis socijs, ac etiam cum ante dicto Subprior propter solatium piscinam quamdam propè Monasterium visitarent, ad quam dum pervenerant, viderunt lucium ad ripam ejusdem piscinæ stantem qui sæpè non modicum damnum cæteris inibi intulit piscibus. Stetit inquam dictus piscis tanquam mansuetum animal, quousque memoratus Subprior arrepto cultello eundem interficeret. Supradictus Prior plurimum ex hoc lætabatur, quod præfatus lucius aliorum piscium nocivus impugnator (cui antea plurimas præparaverat insidias ut caperetur, nec per insidias prævaluerat) jamjamque captus esset eliminatusque de piscina. His ita peractis ad Monasterium regredientes de pisce, quem caperunt (prout idem Subprior mihi scriptis suis indicavit) in nomine Domini, & cum gaudio reversi sunt. Itaque factum fuit, quia devotus ille Subprior semper ex corde suis Superioribus obedivit, piscis hic non per insidiarum cautelas, sed spontè in publicum veniens moramque sua statione faciens tanquam suo præceptori usque ad sui interneccionem simplici-

ter obedivit. Hic quidam Monastici viri (quibus grave videtur obedientiale jugum) considerent diligenter, quia mirum non est quod etiam carnem suam sibi ipsis rebellizare sentiant, quando ipsi Prælati suo Vicario Christi recusant simpliciter obedire.

C A P U T XIII.

De tertio miraculo circa prædictum Fratrem facto.

Præmemoratus etiam Frater DEO devotus, quia libenter relictus erat, publicum vitans, cellæ suæ quodcumque hoc facere potuit, maximè diebus celebribus & festivis fidelis inhabitator habebatur, & ex eo quod libenter apud semetipsum manens DEO intenderet suisque internis, contigit, dum quadam vice solus in cella federet, ac DEO sibi vacaret, præ dulcedine Spiritus visum ei fuit, quod cella ab intus igne plena foret. Sic consuetum est fieri talibus cænobitis, ut divinam dulcedinem hic prægustent, qui non vanis circuitibus inutilibusque discursibus vacare student, sed cum opportunum tempus ad hoc habere possunt, ut intus & foris his, quibus DEO placeant, occupentur, cellas suas inhabitant diligenter.

C A P U T XIV.

De quarto mirabili, quod circa prædictum Fratrem contigit.

Quodam tempore, dum in Choro cum alijs suis Fratribus Horas Canonicas decantaret, & pius Dominus præsentibus ostendere vellet, quod idem Frater columbinæ simplicitati in omnibus suis gestibus, moribus & factis se conformare studeret: Ecce! quando capitulum ex Breviario legit, Columba miræ speciei superveniens super caput ejus omnibus intuentibus sese collocavit, quam dum una manu abegit, supra omnium Fratrum capita, quotquot præsentibus erant, de uno ad alterum volans aliquantulum fecit sessionem. Quo facto in omnium oculis evanescebat ultra non apparuit.

CAPUT

C A P U T XV.

De miraculo quomodo cæca puella per intercessionem B.

Meinulphi visum receperit.

Restat adhuc unum miraculum (quod sub regimine tertij Prioris per intercessionem B. MEINULPHI contigit) dignum ut exponatur : Erat quædam mulier in oppido Salzkotten , cujus filia amborum oculorum visu privata fuit , & dum mater ejus ob hoc plurimum tristaretur , sanctum MEINULPHUM humiliter in-
clamavit , ut ipse Dominum DEUM pro filia sua dignaretur exorare , quod saltem unius oculi visum mereretur recipere . Qua in-
clama-
tione facta filia unius oculi visum recepit : Mater verò , quod sanita-
tem amborum oculorum non rogasset , dolens ait in hæc verba : **O**
si pro visu amborum oculorum sanctum MEINULPHUM invocassem ,
utique ambos oculos sanos impetrasset.

C A P U T XVI.

De quarto Priore Monasterij B. Meinulphi.

Postquam Daniel tertius Prior prædicti Monasterij ab Officio sui Prioratus fuerat absolutus , Venerabilis Frater Henricus von dem Stalle Anno Domini 1424. à Conventu eligebatur in Priorem , qui dum vocatus & introductus fuit , ipse more spiritualis viri capit cum Fratribus Chorum continuè frequentare , ea etiam quæ sui status erant , & Officij medio tempore ad hoc vacante diligenter trutinare.

C A P U T XVII.

Quod satis prudenter campestribus indagibus munivit suum Monasterium.

Hic dum inter alia malum patriæ statum animadverteret , ac Monasterij sui redditus tenues & exiles , insuper quod omnino necessarium foret , ut Fratres pane proprijs manibus parto sustentarent.

stentarentur, videretque in non exiguum sui Monasterij detrimentum, quod militares quam plures ac etiam terræ spoliatores & vastatores quasi communi via per campos Monasterij sibi transitum consuetum usurparent, hospitiumque circa Fratres ipsis etiam invitis & hoc habere nolentibus, sæpius in damnum acceptarent; propter quæ (quemadmodum Neemias, cum destructam Jerusalem restaurare vellet, jumento insidens extra civitatem gressum fecit, immunitaque loca, quomodo firmiter reparari deberent, diligenter animadvertit) ita prædictus Prior DE O' inspirante foris ad campos ac sylvagia circum circa suum Monasterium situata, una cum Menlone de Wevere strenuo militari, & Joanne Saxone viro experto equester incescit, & ubi, quomodo prædictum Monasterium ab hostium incurſu muniri deberet, considerando perspexit, de consilio quorundam militarium, qui sui Monasterij speciales fauctores esse non destiterunt, indagines fortes (quibus vicina Monasterij prædia circumdaret) facere cepit, & perfecit. Quibus peractis eadem indaginum munitio in tantum patriæ placuit, quod oppida in vicino posita, Geseke scilicet & Salzkotten similiter & villæ propè Almam se per prædictas indagines satis bene munita considerantes, adjutricem manum (ut dicta munitio magis firmaretur, ac etiam augmentaretur) virili animo porrigebant. Videtur ergo in præſenti, quod prædicta munitio Paderbornensi Diœcesi multum utilis in hac parte existerit, nam antequam prædicti Regulares Monasterium Bøddecense inhabitare ceperunt, antedicta oppida & villæ circa Almam situatæ damna plurima ab inimicorum incurſione pertulerunt: sed Regularibus præfatum Monasterium inhabitantibus, atque illud indaginum munitionibus vallantibus de cætero pax non parva prædictis locis collata fuit: ex quibus certitudinaliter conjecturari potest, si prædicti Regulares ad sæpè dictum Monasterium inhabitandum non adventassent, verisimile esset, quod propter malum patriæ statum non solum prædicta oppida usque in præſens maxima damna pertulissent ab hostibus, sed & omnes prædictæ villæ circa Almam sitæ magnæ ex parte forſan desolatæ essent, insuper & præfatum Monasterium in solitudinem jam redactum esset, factumque jam habitatio sylvestrium bestiarum.

CA.

C A P U T XVIII.

Quòd proprijs manibus unà cum suis Fratribus extrinsecis laboribus fideliter insudarit.

JAm ad propositam materiam revertendo scire convenit, quòd prædictus Prior peroptime ponderans, nihil Divino Officio præponendum fore, instituit ordinavitque, quòd idem Offici-
cium in suo Monasterio ab his, qui ad hoc deputati fuerant, perficeretur, alijs Fratribus pro lucrando pane ac domus necessitatibus virili animo insudantibus, finitisque horis & prandio meridiano jam peracto Chorales omnes ad communes labores foris egressi usq; ad Vesperas laborabant. Prior verò in propria persona Fratribus se conjungens, ac velut unus ex illis corpori suo non parens fortiter ac strenue laboravit; nec ob hoc hujusmodi ejus familiaritas inter Fratres & Laicos contemptum aliquem in ejus personam parturivit, imò associatio ipsius ad eosdem ex eo, quòd ejus conversatio seriosa & matura fuerit, omnibus ac singulis sanctum timorem incutere non cessavit. Insuper ut ipsum in majori reverentia habere possent, præfata sua sociatio formam ad hoc ministravit. Nec ego unquam deprehendi, quòd aliquis de ejus subditis levitatis verbum in ejus præsentia loquebatur, aut in cachinnum vel in ineptum risum solveretur: talem etiam se inter suos subditos exhibebat, ut non solum ab ipsis amaretur, sed & multum timeretur; ita ut nec aliquis sub ipso Domino DEO militans ausus fuisset vel ex parte hoc scienter transgredi, quod ab ipsius institutione noverat sibi faciendum, & idcirco cum paucis personis & brevi tempore videlicet in duobus annis & dimidio (quibus præfuit) multa opera velut animosus vir perfecit.

C A P U T XIX.

De procuratione choralium librorum, de agrorum augmentatione, & edificiorum erectione.

CHorales libros pro Divino Officio exhibendos per magnam suam diligentiam ad omnimodam sufficientiam scribi per suos Fratres fecit; Agros quam plurimos circa Monasterium jam per lignorum succrescentiam quasi in sylvania redactos, denuò radicibus extirpari fecit, & ad uberes fructus ferendos aptare non cessavit. Lapidum equorum stabulum erigere festinavit, similiter & magnum horreum in pede montis subtus pomarium pro segetibus recondendis ac tritrandis erexit. In prædio Monasterij, quod vulgato idiomate Gellinekhufen nominatur, molendinum cum suis requisitis fabricari fecit: ibidem etiam magnam piscinam molendino prædicto proximam & vetustate desolatam omnino restauravit. Hic etiam, dum præcipuum B. MEINULPHI patrimonium videlicet Oldenbüdeken vepribus ac supercrescentibus lignis obtentum, & quasi in solitudinem redactum animadverteret, æquo animo hoc ferre non valens ex industriosa sua providentia de remedio providit opportuno. Nam ne præfatum Patrimonium penitus à suo Monasterio fieret alienum, Ecclesiam Kerckberg jamjam propè desolatam in istum reædificavit finem, videlicet, ut quidam familiares sui inibi inhabitantes præfati Patrimonij bona denuò extirpando & purgando ad utilitatem Monasterij fructificare non cessarent; Insuper ut invalidi Conventus sui Fratres, qui Monasticum onus ultra ferre non possent, in præfato loco habitantes recreationem susciperent aliqualem, ideò pro eisdem ibi cellas ab utràque parte præfatæ Ecclesiæ exstruendas disposuit.

CA-

C A P U T XX.

Quòd agenda , ut fierent , pradisposuit.

AUdi nunc prædicti Prioris sollicitudinem satis diligentem pro operibus agendis & perficiendis ; nam ne in exequendis operibus aliqua negligentia impedimentum præstare posset , idcirco præfatus Prior , prout frequenter omni die post completorium (saltem cum feriata sequeretur dies) Procuratore suo , Magistròque agriculturæ ad se vocatis , ita singula crastina die facienda fieri disposuit , ut eadem die illucescente omnes & singuli de sibi necessarijs antea provisi absque ulla dilatione ad agenda cum festinatione properarent.

C A P U T XXI.

De diligentia Prioris circa alienata bona.

Venerabilis insuper Prior , de quo agitur in præsentì , circa alienata bona sui Monasterij tam fidelem pro eorundem recuperatione sese exhibebat , ut quidam militaris eum ob hoc ægré ferens pecunijs quamdam personam de numero prædonum (qui præfatum Priorem interficeret) subornaverit ; Nec sic ab ineptis præfatus Prior cessans Monasterij bona virili animo , ut reduceret , laborabat ; Is verò , qui Priori mortis foveam in animo præparavit , horribili iudicio præventus , in foveam ipse ruit , quam effodit.

C A P U T XXII.

Modus , quo Laici circa exteriora in disciplinari vita servabantur.

AUdiatur nunc laudabilis modus , quo subditos sibi Laicos DEO eum juvante in disciplinari vita custodierit : nam dum Laici sui Monasterij foris in campis aut sylvis laborabant , prædictus Prior secundum Monasterij facultatem pro refectio-
cibum

cibum transmittere consuevit, & refectioe peracta illud, quod in cibis superfluum fuit, statim per eum, qui cibum attulerat, ad Monasterium reportabatur. Talimodo prædictis Laicis omnino dempta fuit occasio, ne quis eorum in privato de cibis superduis contra disciplinarem vitam seorsim se reficerent, cum placeret.

CAPUT XXIII.

Quomodo detractores corrigebat specialiter.

TAntus amator pacis exstitit præfatus Prior, ut si quis de subiectis suis coram se de alio Confratre conquestus erat, ne per huiusmodi quærelam major oriretur dissensio, illò penes se retento, qui conquestum fecerat, statim alterum, qui reus videbatur per nuntium adduci fecit, quibus in unum convenientibus iusserat Prior, ut is, qui præviè privatim contra alium quærelam deposuerat jam coram ipso positus idipsum, quod antea dixerat, publicè fateretur, & quem Prior in altercatione tali ibidem reum deprehendit, hunc impunitum saltem verbò abire non permisit; talique industrio modo præfatus Prior dissidentes suos subditos ad charitatis & veritatis lineam reducens singulos tanto timore percussit, ut rarò aut nunquam aliquid de altero loqueretur in privato, quod in publico minimè probare posset.

CAPUT XXIV.

De miraculo, quod contigit tempore sui regiminis.

JAm quamdã rapinam prædictis Regularibus sub regimine dicti Prioris illatam ex certa scientia præsentibus annexere dignum iudicavi: Militaris quidam de Castro Wewelsburg multitudine subditorum suorum stipatus quadam vice cum sex curribus fœna domûs B. MEINULPHI de Campis, qui vulgari lingua Doctseetfeld nuncupatur, ad suum claustrum duci fecit. Quod dum Laicis dicti Monasterij fuerat nuntiatum, tale damnum suo loco inferri dedignan-

dignantes arreptis defensorijs armis ad ulciscendum se de injuria, portas Monasterij exire decreverunt, enim verò Prior domus eodem tempore in Choro psallens Divinum Officium peragebat, intelligensque ab uno, quid Laici agere vellent, celerem ad eos gressum fecit, illisque de periculo suorum corporum timens humili voce persuasit, ne propter præfatam causam Monasterium exirent, asserens, se quosdam ex Fratribus illuc missurum, quorum verbis præfatus militaris inceptum spoliū non compleret, sed supradictus militaris malitiā prævalens raptum fœnum castro suo inferebat, hujusmodi itaque fœno per manum violentam sic ablato Dominus DEUS eidem militari volens innotescere, quantum sibi displiceret, sudores & labores pauperum servorum suorum auferri per rapinam, excessumque ejus abire nolens impunitum contigit, ut postquam præfata fœna castro suo illata fuerunt, optimus ejus equus, cui insidere solitus erat, sano ac robusto corpore sese lædens improvise vitam morti sociârit. Sicque factum fuit, ut qui aliena lætus suis bonis admiscebat, proprium equum multum dolens amiserit.

De quinto Priore Monasterij B. Meinulphi.

Quia jam de quinto Priore Monasterij B. MEINULPHI pertractandum est, notum fiat posteris, quòd Anno Domini 1427. Venerabilis ac devotus Hermanus von der Stecke electus est in Priorem prædicti Monasterij, homo grandævus, ætate senex, multis moribus adornatus.

C A P U T XXV.

Quomodo hic Prior in quietâ vita suos rexit subditos.

Fuit is satis internus, ac æterna bona totis animi votis concupiscens, ideòque & Cellita bonus ac laudabilis habebatur. In cella itaque sua sedens libros scripsit, & sic in quiete ac pace cordis Domino DEO ipsum juvante non minus subjectos suos tam Fratres, quàm Laicos in disciplinari vita peroptimè rexit, quàm

si in externis cum ipsis sese miscuisset. Cum quis subditorum ad ædificanda ædificia eundem incitaret, hoc, quod mente sæpius pertrahabat, maternâ linguâ respondens agebat: *Last vns Zimmerman Hütten oben in das ewige Leben.* Et ut eò magis internus cum suis subditis fieri posset, ædificiorum erectionem, quæ tumultus & interioris hominis dispersionem solita est procurare, velut serpentem venenosum consueverat evitare, enim verò cum sanctis Patribus in casulis degere concupierat hic in terris, ut domum non manu factam, sed æternam in cælis habere meretur; propter hoc etiam, prout frequenter in internis suis habitans, mente fursùm in cælis fuerat conversatus.

CAPUT XXVI.

Quomodo Laici Magistro agricultura simpliciter obediabant in agendis.

ET ut eò magis ac magis proficeret in virtutibus, Laicos suos in eorum Refectorio ad mensam confidentes interdum visitare consueverat, eisquæ dicebat: O vos dilecti Fratres mei, ex quo mihi Conventum meum respicere incumbit, propter hoc externasque causas Monasterij ideò in propria mea persona semper vobis adesse non possum, ut vos dirigam in agendis, sic placet & habere volo, ut Procuratorem meum, & Joannem Saxonem Magistrum agriculturæ in faciendis audiatis, eisquæ in his quæ iusserint, simpliciter tanquam mihi obtemperare non cessetis; nolite quæso respicere personam meam, sed illum, cujus vices indignus gero. Prædictus etiam Prior circa Confessionem Laicorum antedicta verba singulis repetens ad simplicem obedientiam eosdem incitavit, scilicet ut non solum ei in præsentia, sed in absentia sua Procuratori & Joanni Saxoni in agendis simpliciter obedirent.

CAPUT

CAPUT XXVII.

Quomodo illubenter foras exiiverit.

PRoinde huic devoto Patri egressus ejus foras Monasterium satis gravis erat, noverat enim se alium reversum, quàm exierat, cum verò necessitate compulsus exire deberet, à suo Procuratore velut communis Frater nummos pro itineris sumptibus humiliter sibi donari postulavit; in itinere constitutus, dum crucem stare cerneret circa viam, speciali devotione permotus pro animabus defunctorum Dominum DEUM attentius exoravit, quando enim orabat, semper cum attentione, & quasi cum columbino gemitu orationem depromere consueverat.

CAPUT XXVIII.

*Quomodo tempore famis pauperibus largiter dedit,
nec ob hoc minùs habuit.*

Insuper prædictus Prior specialis pauperum amator propter Christum fuit; tempore namque famis, quæ Diæcesin Paderbornensem validâ inopiâ pressit, cum unus modius siliginis pro duabus marcis ibi emebatur, præfatus Prior per donum DEI satis siliginis in Granarijs suis habens, ac indigentibus hominibus misericordiam præstare volens, sua Granaria aperiri fecit ordinavitque, quòd singulis adventantibus siligo venderetur, non tamen per integra mol-dra, sed per modios & scepelinos, ita ut non paucis sed multis penuriam sustinentibus ad inopiæ temperamentum subveniret. Idem etiam Prior misericordiâ permotus in pauperes noluit, quòd prædicta siliginis venditio apud se tam pretiosa fieret, quemadmodum prædivites & tenaces homines eam tunc temporis vendebant, sicque factum fuit, ut modium siliginis, quem divites pro octo solidis vendere consueverunt, præfatus Prior pro sex solidis sibi persolvi fecerit; interim, dum ista pietatis opera in præfato fierent

Mona-

Monaſterio, Procurator domûs nomine Depmarus penuriam timens temporalium propter jam dictam ſiliginis venditionem imminere poſſe, ſuo Priori dixit: nequaquam ſe ſufficientiam habere in ſiliginis pro inhabitantibus domûs uſque ad hordei meſſem, etiamſi non venderetur. Prior verò homo fide pietatēque plenus in hæc verba ſuo Procuratori reſpondit: Dilecte Frater, indigentibus miſericordiam præſtare non ceſſemus, nam ſuperveniente hordei meſſe tortulas hordeaceas cum pauperibus volumus partiri, imo parati ſumus, ſi neceſſe foret, manducare, & ita præſatus Prior uſque ad futuram meſſem non ſolùm indigentibus, qui ſiliginem comparare advenerant, ſufficientiam de eodem pro paucis numis miniſtravit, ſed & pauperum multitudini, qui in dies præ famis inopia Monaſterij portas occupabant, cibum largiter dari juſſit: iſſis verò ibidem ſaturatis ſacculi eorum, ne vacui ad proprias ædes redirent, de Monaſterij cibis replebantur; Audiſtis, quomodo præſatus Prior in pauperes exſtiterat compaſſivus, audiatur & nunc, quantum ejus pietas valuit apud DEUM. Præſata pauca ſemina enim apud prædictum Priorem reſervata, de quibus Monaſterium ejus uſque ad meſſem tunc futuram vix ſuſtentari poſſe videbatur, ut præfertur, ex pietate DEI, qui ex paucis plurima facere ſolet, in tantum fuerunt augmentata, quòd præſatum Monaſterium non ſolùm de illis uſque ad meſſem ſufficientem habuit victum, ſed & neceſſitatem habentibus ex ſuis abundanter venditum fuit, imò, quod majoris miraculi fuerat, ſuperveniente nova ſiligine adhuc octo moldra de antiquo in Granarijs prædicti Monaſterij ſunt reperta. Videte, quomodo pauca ſemina hiſ noſtris temporibus ſub potenti manu Dei receperunt incrementum. Miſericordiam igitur indigentibus & pauperibus de mammona iniquitatis exhibet, amicos vobis ex eodem facientes, ut in æterna vos recipiant tabernacula.

CAPUT XXIX.

Quod patienter ſe habuit in adverſis.

PRædictus etiam Prior, quomodo in adverſis occurrentibus patientiam exhibuerat, ſequentia declarabunt. Nam Anno Incarnationis Domini 1429. (quando de conſenſu ſui Conventus deſo-

desolatum Monasterium in Dalheim, ut pro divini cultûs augmento reformaretur, ab Reverendissimo Archi- Episcopo Coloniensi tum temporis Paderbornensis Diœcesis Administratore, ac à Capitulo dictæ Diœcesis datis litteris sigillatis humiliter acceptavit, illudque reformare virili animo per suos Fratres laborabat: inimicus autem omnis boni diabolus huic sancto invidens operi, adversitatem, ne inciperetur id, quod pro DEI honore incipiendum fuerat, prædicto Priori suoque Conventui teleriter suscitavit. Porro eodem tempore, ne idem Prior propter dictam reformationem, quam incipere jam decreverat, suo Monasterio temporalem suam subtraheret provisionem, idcirco circa desolatam villam *Harell* in Agris B. MEINULPHI fœna metere fecit, & ecce quidam Militaris de Castro Wewelsburg DEI timore exutus cum complicitibus suis superveniens quinque Laicos prædicti Prioris, qui fœna messuerunt, contra DEUM & justitiam inibi captivavit, & ut in Castro suo se præsentens sisterent, juramentum ab eisdem extorsit, neque in hujusmodi sua captione profecit, sed & plurimum ex confusione defecit. Audiatur nunc, quomodo maligni spiritus opus in prædicto facto fuerat denudatum. Nam præmemoratus Prior captivos suos Laicos ad se vocans, eosque unacum devoto suo Subpriori Daniele ad supra dictum Castrum, quò comparendi juramentum fecerant, trans mittebat. Ad pontem verò prædicti Castri venientes, portarius hujusmodi captivos Domino suo præsentès esse indicavit, propter quod idem Dominus non parva fuerat confusione per fusus, & non immerito. Nam inerimes & devotos Laicos de familia B. MEINULPHI arcu & gladio captivarat, & quia multum ob hoc in se ipso confusus fuit, idcirco prima fronte, ut ingrediantur, non sunt permessi. Consilio tamen brevi recepti cum suo Fratre prædictos captivos intromisit, quia aliud confusione cogente non valebat facere. Ubi dum coram Militari perventum fuit devotus Subprior Daniel humili voce Militari loquitur in hæc verba: *Ecce hic vestri sunt captivi, quidquid eis feceritis, & hoc mihi facietis, paratus enim sum cum eis pati hoc, quod decreveritis tolerandum.* Hæc audiens Militaris, ac multum eundem diligens Subpriorem verecundiâ permotus, eos, quos ceperat, liberos & quitatos ad Monasterium redire permisit. Nunc autem fraude diaboli, quam circa primordialem reformationem Monasterij B. Petri facere attentaverat, denu-

K

data

data prædictus Prior jamjamque reformationis opus dicti Monasterij, quod inceperat, continuare non neglexit, præmemoratus verò Militaris Castri Wewelsburg (per quem sæpè dicto Priori bellum motum fuit) ut præfertur, viceversa belli periculum non evasit, factum est namque sibi bellum, per quod non parvum damnum domus ipsius sustinebat.

C A P U T X X X.

Aliud Patientiæ indicium.

UT patientiam prædicti Prioris adhuc amplius palam faciam, id quod sequitur, audiat, nam præfatus Prior, qui Dominus & Holtgravius est sylvæ, quæ vulgato nomine de Tüdorper Marck dicitur, dum in ea suos subjectos familiares ligna secare fecerat supervenerunt villani utriusque villæ Tüporp numero circa 24. & violenta manu contra DEUM, & justitiam à prædictis Familiaribus pignora recipientes non solum eosdem abire compulerunt, sed & duo ex dictis villanis animo magis feroces & protervi unum de Familiaribus Prioris graviter vulneraverunt, & ecce Prior patienti animo Domino DEO hoc conquestus vindictam super Villanos ante dictos minimè expetivit. Quapropter Domino DEO disponente omnes prædicti Villani, qui præfatam contumeliam Monasterio intulerant, compuncti DEO, ac S. MEINULPHO de transgressu unanimiter (uno tantum excepto nomine Joannes Gauserat) satisfacere volentes, ad idem Monasterium pervenerunt, in quo jam existentes, ut simul de præmemorato transgressu agerent penitentiam, unus eorum ardenti cereo manu arrepto nudipes, nudoque capite incedens, alij complices consimiliter nudipedes, ut decens erat, sequebantur, sicque summum Altare ante dicti Monasterij omnes accefferunt, ubi genibus flexi, quasi uno ore devotum Monasterij Priorem præsentis suo Conventu humiliter rogantes exorabant, ut injuriam per ipsos suis subditis illatam remittere vellet propter DEUM, addentes, quòd consimile factum post hac nunquam vellent attentare, insuper & de cetero se semper Monasterio B. MEINULPHI fideles exhibere. His ita peractis ille alius Villanus, qui supra dictæ

lesio-

læſionis cooperator fuerat , ad prædictam pænitentiam cum alijs ſe recusans ſuſcipere , ſtatim à ſupremo Iudice ad aliam pænitentiam ſubeundam judicatus celeri morte ab hoc mundo ſublatus erat. Huius etiam Prioris tempore, quo Monasterium rexit Bøddecenſe, Monasterium Neuſſienſe de Reformatis Regularibus, ſub quo tunc Monasterium B. MEINULPHI cum nonnullis numero decem conſtitutum erat, Capitulo Windefemenſi, prout antea diu deſiderabatur, ad perpetuam Colligationem iungebatur.

C A P U T XXXI.

De Translatione ejus ad ſuum proprium Monasterium.

Postquam præfatus Prior B. MEINULPHI Monasterium in quintum annum laudabiliter rexerat, ac ipſius inveſtitionis domus B. Catharinæ Virginis propè Novimagium ſituatum, proprio Paſtore viduata fuit, eadem domus ipſum ad ſe revocans, in Priorem ſibi, prout licuit, prælegit, ubi dum aliquantulum tempus exegerat, in regimine, jam ſenio conſectus ac viribus deſtitutus ultimum clauſit vitæ ſuæ diem, perventurus, ut piè creditur, ad Dominum DEUM, qui omnem diem fecit & conſtituit.

C A P U T XXXII.

Miraculum de monſtruoso Partu.

Audiatur nunc res geſta multum auditui horrenda poſtquam enim prædictus Prior bonæ memoriæ, dum adhuc in vita erat, & de Monasterio B. MEINULPHI ad ſuum proprium translatus fuerat, & nondum Canonix Bøddecenſi de novo Priore proviſum erat, quidam Militaris Diæceſis Paderbornenſis nec DEUM timens nec homines reverens porcos Regularium violenter abegit, & ad Caſtrum ſuum ducens eoſdem maſtari fecit. Quo peracto Uxor ejus vicina partui quoddam monſtrum in aliqua ſui parte ſimile porco parturiſt, ſicut una de obſetricibus, quæ præſentes

K 2

erant,

erant, nonnullis postmodum referebant; præfatum inquam monstrum mortuum erat, habuitque pedes versus suram reflexos & à longe prospicientibus tanquam pedes porcini incurvati apparebant, habuit etiam magnum vulnus tumidum & apertum sed non cruentatum. Dicta obstetrix præfatum monstrum visu horribile supra suas receptum manus viro prædictæ parientis ad maiorem etiam ipsius confusionem & horrorem, ne consimilem violentam rapinam Monasterio B. MEINULPHI de cetero inferre præsumeret, celeriter ostendens ait in hæc verba: *Cerne puerum tuum, isti namque sunt porci, quibus Monasterium B. Meinulphi spoliasti.* Qui magno percussus horrore & pudore confusus monstrum istud satis horrendum ab oculis suis auferri mandavit. Justum namque fuit, ut qui porcos à Monasterio violenter abstulit, eosdemque vulnerando interfici fecit, puerum mortuum & monstrosus vulneratumque ac cum pelle porcina connectum per Uxoris suæ partum recipere mereretur. Pius insuper Dominus DEUS in se sperantes nunquam deserens, ne supra dicti Regulares sibi fideliter servientes in esu carniū (quibus spoliati fuerunt) in quoquam deficerent, sua pia ordinatione fecit, ut statim post dictam spoliationem ipsis de abundantia carniū mirabiliter provisum fuerit, ita, ut majus gaudium habuerint, quàm dolor fuerat, quem antea de sua violenta spoliatione conceperunt. Ad augmentum etiam hujus gaudij antedictus porcorum spoliator (cetera licet protervus) sibi tamen metuens, ne majori confusione propter dictam spoliationem perfunderetur, eosdem porcos Regularibus persolvebat. Insuper & utilitas non parva, quæ ob prædictam spoliationem sæpè obvenerat Monasterio, talis erat: nam propter supra dictum monstruosum partum quasi tota Patria in tantum timore perterrita fuerat, ut nonnulli Militares Diæcesis Paderbornensis, ne simile opprobrium suis Uxoribus eveniret, violentam manum in dictos Regulares mittere verebantur.

C A P U T XXIII.

De sexto Priore Monasterij B. Meinulphi in Böddecken.

Sextus præfati Monasterij Prior Venerabilis erat Pater Arnoldus Hüls ex devotis parentibus originem ducens, qui cordialiter Domino DEO inhærebat, ac Mater ejus viduata ipsa cum sacris Virgi-

Virginibus in castimonia vitam communem agens defuncta est. Ipse autem prefatus Prior à devotis parentibus suis peroptimè educatus proficere in timore DE I, bonisque moribus non cessavit, nam ab ineunte ætatis suæ flore usque in finem vitæ semper devotus Christoque firmiter inhærens habebatur, & sicut ab æterno prævisum fuit, ut Religiosam vitam duceret, ad Monasterium Regularium Canoniorum B. Mariæ Virginis in Territorio Nobilium de Benthon situm à parentibus suis pro Ordinis susceptione mittebatur. Ubi gratiosè susceptus non longo transacto tempore ad Ordinis habitum promovetur, Religiosus verò factus, sancta simplicitas, & obedientiæ fervor in eo resplendentes, ut in virum perfectum cresceret, signa fuerunt manifesta, multis etiam ibidem exercitijs, & sui corporis castigationibus, nec non & in pauperpate, ut in Monasterio noviter inchoato consuetum est fieri, exercitatus fuit ac probatus. In prædictis namque ac alijs virtuosis exercitijs qualificatus DEO devotè & sinceriter intentus erat. Et ut eò securius in interioribus suis perseverare posset superflua consortia Fratrum devitans, cum his, qui interioribus vacare studuerunt, conversationem suam habere solitus erat. Quapropter dum quadam vice cum duobus alijs internis Fratribus devotam colloquutionem perfecerat, visa est albilissima columba eorum colloquio se commiscere, nec immeritò, nam isti tres Fratres divinis sic intenti omnes columbinæ simplicitatis exstiterunt, prædicti etiam tres Fratres, ut reor, non absque causa speciali unum idemque nomen, quod est *Arnoldus*, habuerunt. Arnoldus enim Teutonice voce *Arnold* sonat, quæ avis, sicut super alias aves altius volare solet, ita & prædicti Fratres præ ceteris suis Fratribus magis contemplativi habebantur.

C A P U T XXXIV.

Quòd directus fuit ad regendum Monasterium.

ET quia idem Frater tam in scientia, quàm spiritali vita multum profecerat, Venerabilis Prior morum gravitatem in eo diligenter considerans, Eumque utilem ac idoneum, ut alijs præesset, ad regendum judicans, quosdam Fratres sibi deputavit,

K 3

& ad

& ad regendum Monasterium in Ostfrisia , *Efsungen* nuncupatum (quod ad Regulares , ut reformaretur , tunc temporis recenter translatum fuit) supradictum Fratrem trans mittebat , ubi dum in vinea Domini per aliquod tempus viriliter laboraverat , aliquibus è Fratribus suis & familiaribus per pestem gravem decedentibus , & ipse apostemate percussus erat , quod dum Venerabili suo Priori nomine *Henrico Lodere* in suo proprio Monasterio *Northorne* fuit nuntiatum , idem Prior litteratorium mox mandatum remittens hoc scriptum in se continebat : *Præcipio tibi Frater , ne moriaris in hac peste.* Quæ litteræ à supradicto Fratre ut perlectæ , rumpebatur aposteina , & convaluit is , qui pridem infirmus fuit , nec mirum , nam in veritate & sinceritate obedientiæ quævis pestis locum sibi nullo modo potest usurpare . Quia verò prædictus Rector pro reformandis Monasterijs satis aptus habebatur , postquam præfatum Monasterium in Ostfrisia Dei gratia ad bonum perduxit statum , jussus sui Prioris alio in locum ejus substituto , ad reformationem Monasterij B. Mariæ Virginis in *Bödingen* Colonien sis Diæcesis cum quibusdam sibi sociatis Fratribus transitum facere non cessavit , & aliquantulo tempore dicto Monasterio immoratus , quod reformationem ejusdem per gratiam DEI magna ex parte fecerat , cunctis ibidem Fratribus innotuit manifestè , quales etiam & quantæ tribulationes circa reformationes supradictorum Monasteriorum jam dicto Rectori occurrerunt , quia longum esset enarrare , hic inferere prætermitto . Jam quia propter excellentia ac virtuosæ vitæ charitatem prædicti Rectoris aliquantulum à proposito narrationis fuit digressum , tempus est , ut ejus pios actus , quibus tempore , quo super Monasterium B. MEINULPHI in Apice Prioratûs constitutus fuit , inclaruerat , insuper & miracula , quæ eodem tempore per B. MEINULPHI merita ibidem contigerant , pro ut Dominus dederit , explanare attemptabo .

CAPUT

C A P U T XXXV

Quando electus sit in Priorem, & de quibusdam virtutum suarum signis.

ANno igitur Incarnationis Domini 1432. Venerabilis hic Pater Arnoldus Hüls in Priorem Monasterij B. MEINULPHI electus fuit, insuper & confirmatus ac solenniter inthronisatus, in quo quidem Priore, quia plura virtutum insignia claruerunt, è pluribus tamen ea, quæ Spiritualibus necessariò videntur imitanda, strictim velut quasdam sententias in medium adduco. Nam morum gravitas, sinceræque religiositas maxime in eo apparebant; Auctoritas etiam & humilitas in illo tantum relucebant, ut non solum Principibus, Magnatibus & Prælati, sed & omnibus gratissimus, amabilis ac etiam honorabilis haberetur. Sic proinde ejus conversatio inter Fratres suos erat, ut amaretur simul à bonis, & timeretur à malis, morumque singulis gerere peroptime scivit, nec non omnibus hominibus verbis Religiosis satisfacere. Exhortationes & admonitiones quam sinceriter & utiliter facere solitus erat, præcipue illis notum fuerat, quorum corda per easdem exhortationes ad meliorem vitam suscitaverat, vultus ejus & aspectus reverentiam & prudentiam omnibus modis prætendebat, quam denique humilis corde fuerit, illis maxime patuit, qui ejus confessiones audierunt. Quando-
cunque etiam cum de exterioribus & temporalibus loqui oportebat inter Fratres vel Sæculares, seu etiam in mensis Sæcularium, semper aliquem deificum & virtuosum sermonem solitus erat admiscere, per quem audientium corda ad DEUM, & ad æterna dirigebat. Insuper magna severitas in prædicto Priore fuit, nam in excessibus corrigendis nulli parcens, neminem palps, æqualiter tam in senibus quam juvenibus id, quod corrigendum fuerat, strenue corripbat, sicque factum fuit, ut Ordinis Observantia tam ab eo, quam à sibi commissis diligenter servaretur, & quamvis strenuus in corrigendis, non minus tamen salutaria monita subditis suis sæpissime ministravit. Prædicti etiam Prioris studium tale fuit; videlicet, ut dum viam aliquam foras Monasterium peragravit, aut orabat, aut meditabatur,

batur, aut de illis loquebatur, quæ ædificabant ad salutem, cùm jam Monasterium egressurus cæperat ambulare, spirituales materiam & specialem suo infixit cordi, per quam contra inania & otiosa, quæ occurrere possent, mentem occuparet.

CAPUT XXXVI.

De quatuor Principalioribus Virtutibus prædicti Prioris.

Prius prædictarum virtutum dona, quæ hic Venerabilis ac Deo devotus Prior in se habuit, alijs quatuor jamjam huic opusculo inferendis magno ac singulari desiderio studuit inhaerere, videlicet, ut Christum Deum, & hominem sinceriter adamaret; spiritualis disciplinæ rigorem institueret, & servaret, salutem plurimarum animarum procuraret, insuper & multa Monasteria (quantum in ipso fuerat) reformaret, hæc namque ejus principaliora virtutum dona singulatim declarabo.

CAPUT XXXVII.

De primo Virtutum signo. Quomodo Christum amaverit.

Quomodo & qualiter prædictus Prior Christum sinceriter adamavit, calamo & atramento ad plenum exprimere non sufficio; in tantum enim amor ejus in Ipsum ferebatur, ut si mentem suam & affectiones sensisset aridas circa Christum, in tantum corpore sese debilem repererit ac torpentem, ut lectum petens alta suspiria velut ab eo derelictus, sonorosè emitteret, etiam ut Christo eò pluries, eoque ferventiùs inhaereret, sculptam imaginem Crucifixi (quæ in Ecclesia B. MEINULPHI in sublimi quasi ad te-
studinem posita fuit) inferius poni fecerit supra murum in vicino & aspectu suo, ut mentem suam ad Christum ferventer amandum cele-
riùs incitaret. Eandem ob causam & aliam Crucifixi Imaginem in opposito sui Stalli propè summum Altare fecerat collocari, & ne ejusdem Domini JESU quovis modo oblivisceretur, habebat & aliam
ejus

ejus imaginem satis parvam propè se in cella fixam, & dum à foris adversitas sibi mota fuit, manu hanc Crucifixi imaginem arripiens in hæc verba ad assidentes loquebatur: *Iste, cujus hac Imago est, protector erit & defensorabit.* Hanc parvam imaginem ex devotione, qua in Christum ardebat, postquam vitâ functus esset, poni petivit in sarcophago supra pectus suum, quod & factum fuit. Plura alia sinceri ejus in Crucifixum amoris signa (quæ in Chronica sunt notata) ob angustiam temporis adjungere supersedeo, ex modò positis pius Lector velut ex ungue Leonem facile cognoscet.

C A P U T XXXVIII.

Quomodo rigorem circa subjectos observaverit.

Quia prædictus Prior rigorem magnum circa spiritualem disciplinam habuit, & observavit, multis de nostris notum esse constat, qui sub ejus disciplina eramus, & sicut idem Prior spiritualis vir in moribus erat & in vita, ita pari modo ut subditi essent, sollicitè laboravit: non ut Fratres ejus timore pænæ, sed amore & fervore observarent observanda, insuper ut ad observantiam, quam servare debebant eò facilius pervenirent, ideo varia & humilia cum iisdem ad hoc instituit exercitia, quibus seipsos exercentes laborum suorum vota perficere possent cum affectu. Instituit, ut Lector mensæ, quamvis parum aut nihil titubasset in Lectione, tamen ad humilitatis exercitium lecta lectione ante Præsidentem in genua se prosterneret, & per hoc sese tanquam reum & culpabilem coram omnibus innotesceret, nec à terra surgeret nisi jussus. Instituit insuper, quòd temporibus Capituli culparum aut etiam alijs temporibus, quando sibi hoc bonum visum fuerat, ut pro pænitentia agenda quidam ex Fratribus in genua prostrati orationis Suffragium ab his peterent, qui ante refectionem aut etiam collationem ingressum peterent, ut se reficerent.

L

CAPUT

CAPUT XXXIX.

*De tertio Virtutum signo. Quòd pro defunctis ante
refectionem orare instituerit.*

ET quia præmemoratus devotus Prior libenter consueverat pro defunctis orare, idcirco etiam voluit, ut quodocunque Fratres ejus pro sumenda refectione aut collatione ante Refectorium consisterent, ibidem mente revolverent, quomodo in Purgatorii flammis animæ pro peccatis, & negligentijs suis punirentur, & quia cum materiali eleemosyna ipsis in solatium, & levamen suarum pænarum subvenire non possent, misericordiâ moti saltem eleemosynam spiritualem, videlicet Psalmum *de profundis*, cum Collecta Defunctorum, aut cum tempus pateretur Psalmum *Miserere*, cum prædicta Collecta, prout sibi ipsis in talibus pænis constitutis fieri vellent, illis ministrarent. O quàm benè agit ille Frater, qui spiritualem eleemosynam ante suam refectionem illis animabus ministrat! Dictus insuper etiam Prior in Refectorio ad mensam sedens quàm intentus Lectioni fuerit, nobis, qui præsentem eram, certis indicijs manifestum fuit, & dum specialiter ad devotionem & fervorem permotus ibidem à deserviente legeretur, illum recenseri fecerat ab auditoribus, & per hoc attentos Fratres faciens, ut si fortè in alijs tum temporis lectis extitissent negligentes, saltem repetitum punctum attentius considerantes ad cellam mentaliter deportarent, insuper idem Prior ad majorem fructum spiritualem percipiendum parietibus quædam scripturarum puncta affigi fecit.

CAPUT XL.

*De quarto Virtutum signo. Quòd singulari amore erga
fidem catholicam flagravit.*

Cùm de fide catholica aliquid sibi legeretur speciali gaudio vehementer exultavit: etiam multum prædictus Prior ponderabat Domini DEI voluntatem, & quodocunque eam noverat, ut
in

in effectum duceretur, viriliter eam persequabatur: hanc ut agnosceret, dum in Missis Dominum DEUM quotidie in suis manibus tenebat, dumodo non omnino indispositus ad hoc erat, humiliter ei supplicans petivit, ut in hoc vel illo voluntatem ejus notam sibi faceret, & ob hoc interdum de manibus suis eundem non dimisit, nisi benedictionem super ejus agnoscenda voluntate recipere mereretur, velut S. Jacob cum Angelo luctans non dimisit eum, nisi prius benedictus ab eodem. Ordinavit denique rememoratus Pater & instituit, ne Fratres ejus diebus celebribus, & festivis per totum antemeridie usque dum prandium meridianum factum fuerat, in publico extracellas, sine vestimento nuptiali, videlicet sine cappis aut superpelliceis, secundum quod tempus sese offerebat, incedere deberent quovis modo, quod statutum in propria sua Persona observabat, ut autem de prædicti Patris ulteriore devotione aliquid præsentibus annotetur, noscant universi præsentiarum perlectores, quod iste Venerabilis Pater antequam temporalium curâ propter subditorum paucitatem minus premebatur, cum Conventu Chorum continuè frequentabat; dicebat namque, quod nullibi libentius esset super terram, quam in Divino Officio peragendo, ubi internum suum hominem sæpius dispersum in diversa recolligeret.

C A P U T XLI.

De ejus Spirituali devotione in Divino Officio.

QUAMPLURIMI adhuc de nostris sunt, quibus ejus fervor & devotio, quam non solum in Choro sed & alijs in locis gessit, fuerunt manifesta, nam quemadmodum S. David præ exultatione mentis saltaverat ante Arcam, ita iste devotus Pater pro singulari devotione, & fervore in suo stalli ante benedictum Jesum omnium Salvatorem elevationes quasdam sui corporis sæpius faciens tripudiare videbatur, & quodammodo saltus facere, quapropter quia satis ipsi familiaris eram, quadam vice eundem interrogavi dicens in hunc modum: *Pater cur sic saltando stas in Choro?* & mihi respondens ait: *Frater lætitiâ cordis mei ita tripudio, ob ipsius formam, qua*

L 2

ante

ante me est posita. Ego verò lætum ejus responsum audiens loquebar ei in hæc verba: *Utinam & nos omnes tales saltatores essemus.* Et quia idem Pater internè devotus erat, idcirco omni tempore & loco, & maximè in Divino Officio strepitum facere non volebat, noluitque quòd aliquis tam de familiaribus, quàm alijs Ecclesiam cum calopedibus intraret.

C A P U T XLII.

*Voluit etiam Divinum Officium absque confusione fieri,
& cum fervore.*

Multùm etiam ad hoc afficiebatur, ut Divinum Officium cum fervore & alacritatè absque confusione perficeretur, & idcirco imposuit Magistro Novitiorum, ut saltem interdum cum junioribus Fratribus ad locum Capitularem vel Sacristiam in unum congregatis Officium Dominicale Sabbato præcedente percantaret. Ubi idem Venerabilis Pater etiam aliquando se præsentem fecit, & inter simul cantantes Fratres stans mensuratè cum iisdem percantavit. Cum verò dissonantiam aliquam animadvertit inter illos, statim accedens cantum ad debitum melodix sonum illos docebat, omnia etiam impedimenta, quæ in Choro recollectionem mentis ejus impedire potuerunt, rejici fecit, & ideo quia Choralis lampadis splendor ejus obrutum impedivit, ut sublimiorem locum sortiretur, ordinavit. Sic & lucernis nocturnalibus ob prædictam causam umbraculum apponi jussit, ne visus cujuscunque Fratris tantis in opposito ardentis lucernæ splendoribus quovismodo impediretur. Prædictus etiam Pater in Choro stans, quando infra Missam in Symbolo cantabatur: *Sanc̃tam Ecclesiam Catholicam* sese ad hanc verborum prolationem reverenter inclinavit, quòd si in Missa Conventuali post Elevationem Venerabilis Sacramenti, quando præcipuè Fratres tenore Statutorum recolere debent beneficia nostri Redemptoris, aut etiam temporibus Benedictionis cerei Paschalis & Ramorum, vel dum alià in Divino Officio fiebant, quibus specialiter advertendum fuerat, vidisset aliquem ex Fratribus cum libellis suis ibidem occupari, statim in tubali voce per ipsum

ipsum facta innuebat Fratri tali, ut eo tempore dimissis libellulis intendere intendendis, interdum Fratrem, qui prædicta fecerat, ipse accessit, & ob istam culpam eum graviter increpavit, nam idem Pater consueverat dicere suis Fratribus, quòd meliora exercitia habere non posset, quàm si in divinis se exerceret.

C A P U T XLIII.

De Libris Choralibus & Libraria.

Libros etiam pro Divino Officio propagando magna ex parte per Fratres suos maxima cum laude scribi curavit, sicque de Librariæ libris factum fuit: quæ quidem Libraria ejus jussu & consensu per honorabilem Hermannum Nienborch Subpriori domus suæ ac sedulum sollicitatorem cum multis valde utilibus libris custodiebatur, & quia divinos libros multum venerabatur hic prædictus Pater, sæpius Fratres suos fuerat exhortatus, ut eosdem absque pulveribus, & maculis diligenter custodirent. Propter prædictam causam instituit idem Pater, quòd Fratres, qui quacunque occasione habita matutinas cum Conventu minimè visitarent, postmodum venientes pro matutinis suis persolvendis uti non deberent lectionarijs, quibus Conventus usus fuerat, nec Antiphonarijs, similiter nec novo & meliori Psalterio, sed parvis Lectionarijs ac Nocturnalibus & Diurnalibus ad hoc scriptis suas persolverent matutinas. Hic prænominatus Prior etiam ad Ecclesiæ ornatum fieri fecit Altarium tabulas, quas cum devotis materijs per devotum Laicum Arnoldum pictorem, quem Coloniae ad secum cohabitandum acceptaverat, depingi procuravit,

C A P U T XLIV.

*Quod sacras Reliquias procuraverit, easque multum
veneraretur.*

INsuper quia idem devotus Pater Sanctorum Reliquias speciali devotione consueverat venerari, idcirco à diversis locis plurimas reliquias per semetipsum procurandò Monasterio B. MEINUNPHI apportavit, prout in præsentiarum cernitur esse factum, interdum etiam idem devotus Pater ex magna veneratione, quam sanctis libenter impendebat, fieri ordinavit, ut interdum, cum Reliquiæ à foris jamjamque ad portam supradicti Monasterij pervenerant, tamdiu ibidem detinerentur cum reverentia, donec Convectus Choralibus vestimentis indutus processionaliter obviam veniens easdem cum sonoro cantu humiliter ad Ecclesiam apportaret: ibidemque parumper statione facta, & collectis congruis de hujusmodi Sanctorum Reliquiis per Præsidentem lectis easdem ex summo Altari ardenti cereo ante posito ad tempus pro majori devotione Fratrum obtinendâ stare permittebantur, tamque devotus idem Prior ad Sanctorum Reliquias habebatur, ut cum per Ecclesiam transitum faceret, ire ad Chorum volens, sacris Reliquiis, quas in Capsa Joannis Baptistæ propè viam collectas noverat esse, honorem eis exhibens multum reverenter, & devotè ad easdem sese inclinavit.

C A P U T XLV.

*Quod plures occurrerint ad secum cohabitandum, &
& quod multos investiverit.*

ET quia gratiam attractivam habuit, ut præfertur, terramque latam ac spatiosam plurimis cultoribus indigentem, pius Dominus DEUS ex sua pietate taliter ordinavit, ut tam Laicorum, quam Clericorum ad cohabitandum conflueret multitudo, quibus omnibus, prout in sequentibus patet, novit peroptime gerere morem, etiam tempore, quo idem Venerabilis Pater supradictum
rexit

rexit Monasterium, adventantes Clericos investivit, nec non competentem numerum instituit pro conversis; ferebatur namque idem Pater tanto Zelo animarum, quòd in uno Anno 14. Clericos investiverit, quibus ego, licet nondum bonus discipulus exstiterim, ordinatus eram in Magistrum, etenim cum tractandum fuerat in Conventu de investitione quorundam Clericorum, idem Prior, quia præcipuus erat Zelator animarum, omnia, quæ ad hoc perferre potuit, ut assumerentur, peregit studiosè, insuper inter alia agebat, *Fratres attendatis, misericordiam in petentibus jam facere non cessetis.*

C A P U T XLVI.

Quòd ex Horis Canonicis semper deberent fructum trahere maximè laboravit.

Sæpius etiam contigit, quòd idem Venerabilis Pater post dictas Primas in loco Capitulari quosdam Fratres, aut quasi omnes, unumque singulariter tamen interrogavit, qualem fructum ex tum dictis Primis vel etiam ex præcedentibus Matutinis sibi extraxisset, per hanc enim exercitationem Fratres suos multum sollicitos reddidit, ut spirituales fructum ex Horis Canonicis & Divino Officio ad eorum profectum haurirent & retinerent, implerètque in eis, quod S. Augustini Regula præcipit: *Hoc versetur in corde, quod profertur in ore.*

C A P U T XLVII.

De hoc quòd Fratres interrogavit, quale vitium eos maximè infestaret.

I^N prædicto etiam Capitulari loco, ut Fratres nociva tentatione contempta in spiritu liberos redderet, sæpissimè à quibusdā sciscitabatur, quo vitio & tentatione maximè tentarentur? Ad quam interrogationem hi, qui ad puritatem cordis præ ceteris virtutibus anhelabant, Prælato suo tale responsum dederunt: *Pater libentius*

ais volumus coram hominibus in publico confundi, quam intus coram DEO in conscientijs nostris quidquam impuri gerere. Ad quam interrogationem Pater unicuique singulare remedium dare solitus erat, & ad propositum illorum confirmandum sapè Deum precibus suis sollicitabat. Audi- vi & ego unum ex Fratribus nomine Joannem à Kempis super hu- jusmodi interrogationem Patris suo respondere in hæc verba: Pater virium luxuria magis mihi dominatur, magisque me infestat. Pater verò au- diens humilis Fratris humilem responsionem, ne idem Frater ex pu- ra denudatione peccati sui inaniter elevaretur respondens ait illi: O quam immundus es mi Frater, ad quam responsionem minimè ex ani- mo efferebatur, nec indignabatur, sed hanc tanquam optimum re- medium sibi assumpsit. Quamobrem devotus Pater instituit, ut quodocunque invicem loquendi facultas concederetur, nullus quid- quam quam perutilia, & animæ salutaria prout statui Religiosorum maximè congruum erat, loquerentur, dicebat namque quemadmo- dum fabri de fabili, sutores, sartores, & sartores, & ceteri artifi- ces de suis artibus loqui solent, ita vos Fratres mei in unum locum convenientes de sacra Scriptura, & alijs materijs animæ vestræ pro- ficuis loqui vos assuescere debetis, quæ laudabilis consuetudo tantæ utilitatis omnibus & singulis fuit, ut Fratres hujus assueti inter se non de Sæcularibus sed semper de Spiritualibus materijs loquentes inven- ti sint.

C A P U T XLVIII.

*Cum quanta devotione Festum Venerabilis Sacramenti su-
pradiçtus devotus Pater consueverat celebrare & suos Fratres
incitare.*

Sic dicebat inter cetera sua celeberrima incitamenta, quibus Fra-
tres devotos faceret in supradicto Festo: Fratres mei istud glo-
riosum & gaudiosum Festum, quod celebraturi jamjam sumus,
non ministrat nobis tantum speciem panis sed & additur sapi-
dissimus cibus & dulcissimus, qui est Dominus noster JESUS Chri-
stus semper benedictus, pinguis est enim panis Christi, & præbebit
delicias regibus, regibus inquam, qui per illuminatam rationem sic
suam

suam sensualitatem & cupiditatem regunt, ut caro spiritui semper sit subiecta: tacito etiam affectu hic devorus Pater ad huiusmodi Venerabilis Sacramenti Festum ferebatur, ut singulis annis eodem Festo imminente Sacristæ diceret: quod pavementum Ecclesiæ multis & varijs floribus adornaret, & alios Ecclesiæ ornatus specialiter pro solito cum majori decentia exponere non negligerit. Audiatur & nunc de speciali devotione supra dicti devoti Patris, quam ad istud Venerabile Sacramentum habuit, nam ut mihi homunitioni, qui sæpius cum illo conversabar, quadam vice enarrabat dicens: Frater dum Monasterio B. Mariæ semper Virginis in Bödingen præfui in regimine, & in prædicto sancto Festo Venerabile Sacramentum, prout laudabilis consuetudo Christianis est, in processione circumferrem, audirémque campanarum pulsus, strepitumque pervalidum ab iisdem inibi habitantibus ob Venerabilis Sacramenti Venerationem fieri, optavi, ut omnia gramina, quorum infinitus in eodem loco numerus habebatur, campanæ forent, & similem sonum ederent. Et quia jam dictum est de speciali devotione, qua præmemoratus devotus Pater in Venerabile Sacramentum ferebatur, audiatur nunc quomodo idem prædictus Pater salutari doctrina suos Sacerdotes instruxerat, ut ad celebrandas Missas sese devotè præpararent; dicebat namque, quod quàm citò Sacerdos post celebrationem suam jam peractam sacras vestes exueret, deberet rursus incipere se ad futuram celebrationem maximo fervore, & devotione præparare, & hoc non immeritò, quia devotus Sacerdos, qui vitâ & moribus ad Christum pertinet, post celebrationem suam, in quantum sancta admiserit obedientia aut necessitas non impedierit, publicum fugiens, angulum quo se in devotione, & concepto fervore custodiat, petit festinanter: sicque circa semetipsum intrinsecè à superfluis præservatus occupationibus, proximam ejus celebrationem cum affectu præstolatur, cum verò necessitate cogente, aut sancta obedientia præcipiente in publicum gressum suum faciet, non aliter facies ejus appareat illis, qui eum intuentur, quàm facies Moyſis filiis Israël apparuerat, quando de Monte Sinai ad eos descendebat. Nam sicut Moyſi facies ex consortio & colloquio quod cum Domino in præfato Monte habuit, radiolos sui splendoris à se transfuderat, ita quod filijs Israël eadem facies eximio suo splendore cornuta esse videretur,

M

deretur,

deretur, nec eam nisi interposito velo intueri valerent, sic devotus Sacerdos Christo per bonam vitam incorporatus postquam celebraverit, in tantum in interioribus suis fervet, & ardet ex devoto confortio, quod cum Domino in monte Altaris habuit, ut ejus conversatio velut cælestis Angeli omnibus acceptabilis, & exemplaris esse videatur. Contrarium verò est de illis, qui se ad celebrationem Missæ negligenter, & somnolenter præparant, nam hi, qui gustum specialis gratiæ circa eandem celebrationem non percipiunt, ideo sicut aridi & impræparati ad cælestia Sacramenta peragenda accesserunt, sic & aridi ab Altari recedunt, ut illorum conversatio finitis Sacrificijs manifestè prodit.

C A P U T XLIX

De ejus magna Credulitate ad Venerabile Sacramentum.

QUadam vice dum idem Prior propter magnam corporis sui debilitatem de ulteriori vita sua desperaret, & communicare jam vellet, Venerabile Sacramentum sumpturus dum proposita ei fuit Eucharistia, & interrogaretur à ministrante Sacerdote: credisne quòd sit Christus Salvator mundi in hoc Venerabili Sacramento contentus? Prior ex credulitate & fervore, quem ad Christum habuit, non suffecit, respondere *credo sed scio* responderebat. O qualis vir! quàm credulus ad istud Venerabile Sacramentum! prædictis ego Frater Joannes interfui, eaque audiui.

C A P U T L.

Sequitur, quod pertinet ad quartum Virtutum signum, nempe de Reformatione Monasterij B. Meinulphi.

ET quia pluralitas Laicorum, quos prædictus Venerabilis Pater susceperat ad regendum, ædificiorum augmentum requirebat, ideo idem Pater illud magnum ædificium versùs occidentem situatum fieri fecit, insuper versùs Aquilonem ligneum ædifi-

ædificium cum lapideo suo pede pro equis recludendis. Domum supra foveam stantem in opposito Dormitorij lapideam strui laboravit, ejus cum ipse fundamentalem lapidem ponere voluit, ante cum nonnullis Conventualibus in genua prostratus Dominum DEUM aliquamdiu propter erigendum ædificium implorabat. Dein ut nova porta Monasterij versus meridiem erigeretur similiter DEUM sollicitavit, & ovile super montem, qui vulgari lingua *Fridberg* dicitur, & domum in vicino ibidem pro opilionum habitaculo, insuper & in Villa *Ettelen* supra liberam curiam prædicti Monasterij munitiorem sive Granarium, & ovile cum annexa domo fabricari fecit, ut verò spiritualis vinea Domini DEI Sabaoth in Monasterio B. MEINULPHI intra montes jam plantata, & per Christum verum Agricultorem purgata ampliorem fructum ferat, necessarium fuerat, ut eadem vinea spirituali sua crescentia in longius palmites suos extendere non cessaret: quod ut fieret, quia supradictus Venerabilis Prior spirituales vitam, quam in præmemorato Monasterio jam jamque de gratia Dei benè institutam habuit & fundatam, ad remotiora loca libenter extendisset, Domino DEO piè disponente ordinatum fuerat, ut quidam Prælati ac Nobiles Comites, quorum ipse corda tetigerat, de diversis locis unus post alium Legatos suos cum Missionarijs ad præfatum Priorem destinantes humiliter eundem rogaverunt, quatenus pro acceptandis & reformandis Monasterijs ad eosdem versus partes Rheni ascendere non desisteret quovis modo, qui quia multum libenter pro animarum salute solitus erat Monasteria reformare, præmemoratos Prælatos & Comites de consilio & consensu sui Conventus cum gaudio cordis visitavit, & singulis circa acceptanda & reformanda Monasteria diligenter consideratis Capitulo suo Generali eadem considerata, ut hujusmodi Monasteria acceptare posset, promulgavit: quòdque Capitulum, dum attenderat supradictum Priorem ad talium Monasteriorum receptionem multum inclinatum fore, precibus suis consensum, ut eadem acceptaret, tribuit, sicque factum fuit, ut non solum unum vel duo sed plura, quæ sequuntur, reformaverit. Denique quia supradicta spiritualis vinea Monasterij B. MEINULPHI ad quatuor mundi partes, videlicet ad Orientem, Meridiem, Occidentem & Aquilonem suos debuerat extendere ramos, idcirco Domino DEO piè disponente præmemoratus Prior primò

versus meridiem quatuor acceptaverat Monasteria. Primum erat Monasterium B. & gloriosæ Virginis Mariæ in *Hertsenhagen* situm in territorio Nobilium de *Eppensteen* Moguntiensis Diæcesis. Secundum Monasterium Horti gloriosæ V. Mariæ in *Hirtengartin* Diæcesis Wormatiensis. Tertium Monasterium B. Petri in *Heghen* situm in Comitatu de *Tinighen* ejusdem Diæcesis. Quartum Monasterium B. Mariæ Magdalensæ propè Confluentiam in *Insula* constitutum Diæcesis Trevirensis. At verò versus Occidentem Monasterium sanctis Salvatoris propè oppidum *Attendohen* Colonienſis Diæcesis, quod licet per Conventum Monasterij B. MEINULPHI antea acceptatum fuerat, tamen quia per negligentiam quasi omnino à disciplinari vita destitutum, supradictus Venerabilis Prior manum apponens validam idem Monasterium ad Regularem & bonum statum reduxit, versus Aquilonem sæpè dictus Prior Monasterium *S. Dyonisij* Diæcesis Mindensis accepavit, versus Orientem verò in *Volkmaria* Moguntiensis ipse Venerabilis Prior de novo instituit domum devotarum Sororum, quemadmodum & antea in Oppido *Lippſensi* consimilem devotæ Congregationis cum gaudio domum instituit. Latentur Cæli, quia has utrasque domos devotarum Sororum Domino DEO diligenter famulantium inhabitat multitudo. Ecce qualia & quanta bona ex alia spiritali vinea æterna DEI prædestinatione in Monasterio B. MEINULPHI complantata ad salutem plurimarum animarum processerunt, & quibus laboribus, & anxietatibus ob prædicta præfatus Pater involutus fuerit, non facile exprimi nec adumbrari potest, & non ad hæc omnia suscipienda, & perficienda gravia onera suffecisset, nisi supremus Dominus illum in hisce roborasset.

C A P U T L I.

De morte prædicti Venerabilis Prioris.

Postquam verò supradictus devotus Prior Monasterij B. MEINULPHI in decimum octavum annum strenuè rexit, pius Dominus, ut fidelis servus ejus magna ex parte ab hac vita purgatus iret, gravissimis pænis longoque cruciatu punivit eum circa finem
vitæ

vita^æ suæ, nam licet quasi per totum tempus incolatus sui multas molestias sui corporis sustinuerat, tamen ante finem, quo de mundo hoc tolli debuit, in tanta pœnarum decoctione fuit, ut nec stare sine notabili læsione posset, nec jacere, etenim morbos, quos Medici calculum appellant, & colicam gravissimè & creberrimè patiebatur, & lapilli ad pisarum quantitatem per urinalem viam egrediebantur ab eodem, nec solum prædictis infirmitatibus, sed & aliis pius Dominus eundem castigavit & probavit. In probatione sua inventus fuit fidelis, nec licet multum debilis, multumque infirmus fuerat, tamen ut Domino nostro JESU Christo in passionis suæ stigmatibus aliquantulum similis in hac vita haberetur, ex desiderio cordis in hæc verba loquebatur: *Utinam adhuc 100. annis possem hic in carne positus talem pœnam, quam jam patior, sustinere!* Et quia in multis pœnis tam patiens habebatur, piè creditur, quod Dominus DEUS voluerit, eum in hac vita Coronam Martyrij promereri. O magna DEI pietas! Ex quo prædictus Venerabilis Prior quasi ab ineunte ætate sua semper devotus internè exstiterit, magnusque fuerit in Reformatione multorum Monasteriorum, ac in lucrandis animabus virilis habebatur Operator, ne propter hæc omnia in vanam gloriam extolleretur, piè à Domino DEO permissum fuit, ut ferè tribus annis ultimis vita^æ suæ non solum gravissimas corporis pœnas sustineret, de quibus jam dictum, sed & omnis devotio ab eo recessum faciens aridus spiritu factus erat, & quamquam aridus, & indevotus, tamen Dominus DEUS pia sua ordinatione illum singularem dilectorem suum ante lectum in sede sua sedentem præsentem Conventu ac omnibus ab eo dimissis pœnis absque inordinato motu quasi dormientem in pace cordis, ut speratur, fecerat hinc transire. O pium Patrem! O devotum Virum! O singularem Christi Amatorem! quis illum non lugeat? quis non defleat? qui tam devotas ac perutiles institutiones instituerat, quibus attingitur vita spiritualis, qui denique tam exemplaris in sua conversatione continuè habebatur, qui tam Zelosus extitit pro lucrandis animabus tamque pius in omnibus actibus suis effluerat? Prò dolor, & quod sine gemitu dicere non valeo, talis in vinea Domini sincerus, & virilis Operator rarò invenitur, qui tam fortiter ad hoc laboravit, ut vivi lapides ex lucratis animabus jamjamque facti in structuram cælestis Jerusalem cum gaudio ducerentur,

M 3

& quia

& quia ex defectu rigoris Monasteria & devotæ Congregationes , prout frequenter ad omnimodam spiritualis vitæ destitutionem paulatim soleant devenire , necessarium est , ut iste præfatus strenuus , & devotus Pater universis Monasteriorum Prælati in bonum ac perutile positus sit exemplar , quatenus & ipsi in rigorosa vita , qua suos subditos rexit , imitantes bravium æternæ felicitatis recipiant in mercedem , quod si rigoris distractionem minùs exercuerint in subiectos , causa fuit , quod defluerent in vita spirituali , & ob hoc in horribili iudicii die certissimè ad futurum non solùm sua sed & subditorum peccata in pænis luant.

C A P U T LII.

*De Innovatione miraculi , quod aliquando contigera
in dicto Monasterio cum ardenti lumine supra pannum.*

Cùm miracula divina , quibus humanum genus ad melioris vitæ statum provocari potest , absque culpa nequaquam à scientibus taceri possunt , dignum duxi illud , quod relatione devoti Confratris mei supradicti Monasterij , cui hoc contigerat , præsentibus tradere scriptis , nam ut in gestis S. Confessoris MEINULPHI legitur , cereus in se retortus & accensus supra nudum pannum , quo prædicti B. MEINULPHI sepulchrum opertum fuit , absque quolibet intermedio ponebatur , qui & neglectu cujusdam devotæ Canonissæ dicti sepulchri custodiam habentis per ardorem finem suum fecerat , nec idem pannus in aliqua ejus parte læsus apparuerat . Et quia idem miraculum ex eo quod multis temporibus actum fuit , & heu quodammodo in quorundam hominum cordibus jamjamque vetustate temporis minùs veneratur , pius Dominus DEUS ad honorem B. MEINULPHI sui Confessoris volens aliquorum Fratrum dicti Monasterij , à quibus B. MEINULPHUS forsitan non satis honorabatur , ad devotionem & fervoris igniculum imò ad ampliorem sui Patroni venerationem excitare supradictum miraculum videlicet del cerei combustionem supra pannum disposuit innovare . Nam præmemoratus Frater cui , quod jam relaturus sum , accidit , Arnoldus Gallicus vocabatur , qui quodam

dam tempore postquam Missam suam celebraverat , & Sacristiam se exuturus jam intrare vellet, vidit à longe lumen ardens de candelabro lapsum jacere supra nudum pannum mensæ illius, de qua Sacerdotes ad celebrandas Missas sacris vestibus se vestire solent. Quid egit? Damnum timens tardo incessu derelicto festinavit ad locum, ubi hoc incendium erat, & lumen ardens supra præfatum pannum lapsum amovere sollicitans, putaverat enim ab incendio supradictum pannum omnino consumptum esse, sed ecce idem pannus absque ulla sui læsione aut combustionis signo reperitur; quique incendiij locus ob miraculi magnitudinem à devoto tum temporis Monasterij Custode videlicet à Fratre Joanne Warburg in circumferentia ejus ac cum filis seriis nitidissimè cornatus & elaboratus fuit. O magnum stupendumque miraculum, quod nostris factum est temporibus, magnum inquam apud illos, qui B. MEINULPHUM, cujus pia intercessione factum hoc non ambigitur, magnum in cordibus suis habent. Idem etiam lumen, cujus ardoris vis ad hoc divinitus sublatus erat, ne supradicto panno noceret, usque ad hodierna tempora in dicto Monasterio reservatur de consensu cujusdam devoti Fratris: speraverat namque idem Frater quòd tale lumen, per quod ingens hoc miraculum factum, majoris aliquando utilitatis futurum esset, quod minime impossibile creditur.

C A P U T LIII.

De Fratre, qui de sublimi cecidit, non læsus fuit.

Tempore, quo pistrinum lapideum in Monasterio B. MEINULPHI per sollicitudinem Venerabilis Prioris Arnoldi Huls jam magna ex parte constructum erat, & necdum in eo aliquod lobium factum, sed pro tribus fiendis lobijs unum super aliud cum nudis trabibus in quartum pedem ab invicem distinctis duntaxat fuerat præparatum, idcirco ut idem pistrinum eò citius utilitati, ad quam fuerat factum, deserviret, primò cum straminibus, absque intermixta gleba tegebatur, & dum ad hujusmodi tectum faciendum Fratres laborarent, unus ex ijs nomine Hugo ad hoc deputatus tegentibus supradictum ædificium stramina ministrabat, qui dum quadam vice in sublimi dicti ædificij sub tignis supra cumulum straminis staret,

staret, & gradum stationis minimè observaret, labi cæperat de excelso & per tres trabium situationes pro tribus fiendis lobijs unum super alium casum faciens in terram cecidit, & corpore prorsus illæsus apparuit, postquam verò uno die ob conceptum timorem baculo innixus incesserat, deinde sanus factus ad pristina opera perficienda lætus accessit. Mira res, non tamen in oculis Domini omnia optimè disponentis, quia nisi prædictus Frater divinitus fuisset custoditus, utique super unam de multis trabibus, per quas ceciderat, ad extinctionem vitæ cecidisset, quodsi per dictum casum non statim mortuus fuisset, tamen debilis, & inutilis factus esset. Audiat nunc quomodo à Domino DEO fuerit custoditus. Dixerat namque supradictus Frater, quòd, dum jam labi cæpisset, S. MEINULPHUM invocasset. Opium & optimum Patronum, qui fidelem servum suum Conreparatorem sui Monasterij, quem ad hoc deputaverat, apud DEUM sua pia intercessione maximè, quia in necessitate sua eundem invocaverat, à morte præservavit.

C A P U T L I V.

De Mortuo, qui per intercessionem B. Meinulphi est resuscitatus.

IN districto Castri *Wewelsburg* Colonus quidam habitaverat nomine *Conradus Mölners*, qui quadam infirmitate tactus in ægritudine lecto communi morte finem vitæ fecit, & dum mortuus fuerat, luctus & planctus uxoris ejus, & filiorum (prout naturale est) subsequēbatur, vicinique & vicinæ citius occurrentes cum dolentibus compassionis dolorem de morte sibi cohabitantis multum dilecti viri habuerunt. Et quando idem *Conradus* evidentibus signis mortuus dicebatur ab astantibus, & illi quorum intererat, ut corpus defuncti de lecto supra domus pavementum (sicut moris erat) deponere laborabant, casu supervenit defuncti Soror de civitate *Paderbornensi* nomine *Adelheidis*, & intelligens hæc, quia Fratrem ejus jam defunctum de lecto in terram ponere laborarent, velocissimè accessit, & ambabus brachijs circumcingens defunctum Fratrem valida voce erupit in hæc verba: *Nolite quæso nolite hunc de lecto tollere, non enim*

mor-

mortuus est sed vivit, & invocans sanctum MEINULPHUM ita loquebatur: Sancte Meinulpho rogo te, ut sicut aliquando lachrymantis Canonissæ tui Monasterij in cineres redactum peplum per tuas preces reddidisti, ita & nunc mortuum meum Fratrem tuis precibus ad vitam digneris revocare. Ego qualiscunque etiam fuerim, spondeo me crastina die Ceream dimidij talenti tuo Altari in honorem tuum allaturam. Qua sponsione facta is, qui mortuus fuerat, visum oculorum suorum retorfit in Sororem, quod dum illa adverteret, cum gaudio magno interrogans Fratrem loquebatur in hunc modum: O amice singularis, & ubi tu fuisti? Respondit ille: abij, & jam reversus sum, vidique sanctum Meinulphum; dixitque ei Soror: Frater votum tale, quod pro te feci (exprimens id, quod voverat) ad Ecclesiam B. Meinulphi feram. Respondit, qui revixit Frater: Solve Soror, quod vovisti; nam dum ego magis reconvalvero, peregrinationem meam ad B. Meinulphi reliquias, associatis mihi duobus, discalceatus lineisque indutus in gratiarum actionem me facturum spondeo, quod & adimplevit, & pristinae sanitati penitus est restitutus.

CAPUT LV.

De illo, qui Regulares Monasterij B. Meinulphi injustè invaserat, & in infirmitate moriens fatebatur se injustè egisse contra eosdem.

Fuit militaris nomine Albertus, qui, postquam ad magnam devenerat paupertatem, nescio quo spiritu ductus Officium Monasterij B. MEINULPHI, quod Officium in Ertelen nuncupatur, impetens voluit illud hæreditatis titulo possidere: quam ob rem immoderatiùs contra prædicti Monasterij Regulares agens unâ cum Fratre suo illegitimo publicè infensus erat iisdem, & quid Regulares ad hoc fecerint, audiatur. Nam sicut quondam sancti Patres nec non & devotæ Canonissæ in eorum necessitatibus magnam in Domino DEO fiduciam habentes ad orationis refugium concurrebant, ita & prædicti Regulares ad orationem in sua prædicta necessitate tanquam ad tutissimum portum confluxerunt, sicque factum fuit, quod iniquitas dicti militaris adversum præmemoratos Regulares

N

minime

minimè prævaleret, nam dum eorum inimicitia in longum protelarentur, pius Dominus nunquam in se confidentes derelinquere volens, imò & fortiter tacito modo pro illis pugnare, litem & controversiam finiebat: prædicto namque militari extra propriam patriam sese transferente infirmitate tacto tanquam ab exule, & peregrino finis vitæ in alia patria factus est. In agone autem constitutus coram ijs præsentibus, qui & alijs postmodum referebant, quòd publicè protestatus fuisset, quòd injuriam satis magnam dictis Regularibus intulisset.

CAPUT LVI.

De subulco damnum Canonicis Monasterij B. Meinulphi inferente, qui malo sine vitam terminavit.

SUbulcus quidam in Castro *Wewelsburg* residens multa & magna damna Monasterio B. MEINULPHI in pascuis & pratis sæpius inferebat, & admonitus non cessavit à transgressu. Postmodum verò cum à suis adversarijs capitur, & dum jamjamque ei mortem inferre cæperant, exclamatoriè dixit in hæc verba: *Heu heu! quòd tam magnum Canonicis intulerim damnum, qui tanta bona mihi sæpius exhibuerunt! Ac si diceret: si damnum ijsdem non intulissem, vindictam hujus crudelis mortis non sentirem.*

CAPUT LVII.

Quomodo fractum genu sanatum fuit.

GErtrudis filia Reneti militis de *Breuken* Castri *Wewelsburg* postquàm in vestitu pompæ sæculi peregerat longo tempore, licentia à strenuo suo viro petita, & accepta propter consecutionem æternorum bonorum vitam solitariam gerere cupiens Prioris Monasterij B. MEINULPHI, & ejus Conventûs consensu interveniente locum *Kerchberg*, quæ est filia supra dicti Monasterij, usque ad annum indefessè habitaverat, quæ dum quadam vice devotionis causâ cum
devota

devota sua famula nomine Sophia Ecclesiam in *Böddeken* visitare vellet, contigit, ut in itinere prædicta famula in terram ruens genu suum graviter frangeret, & debilis sit effecta ad ulteriorem gradum faciendum. Quod dum Gertrudis Domina ejus certò ducta indicio verum esse comperit, famulâ ejus ibidem supra terram solâ relictâ veloci cursu Monasterij fores petijt, medicum vocat, ac cum eo, ut famula ejus per ipsum curaretur, ire cepit versùs locum, ubi infirmam dereliquerat: quo tempore infirma famula DEI sola jam existens, antequam Domina ejus cum medico ad eam venerat, B. Virginè Mariâ, & sanctum MEINULPHUM devotissimè imploravit, ut sanitas pristina ei redderetur, ne infirmum ejus genu ab aliquo masculino denudatum tangeretur, aut cerneretur: & Oratione facta supradicta famula spe magnâ & fiduciâ, quam ad Beatam Virginem Mariam, & S. MEINULPHUM habuit firmissimè freta, fore, ut per ipsorum piam intercessionem sanitatem consequeretur: & ecce Dominâ suâ unâ cum Medico Monasterij superveniente, & coram famula existente genu antea fractum nunc sanatum, & planè consolidatum reperit. Quo facto dixit famula ad Dominam suam: *Gratias DEO! jam sana facta sum ex sono* (audiverat enim validum strepitum, & sonum ad Orationem factum) *quem audivi.* At Domina interrogando dixit ei: *Fam me ad præsentiam tuam superveniente sonum audivi circa te, erat ille sonus, de quo dicis, & illa respondens ait: ita dilecta Domina mea, protinùsque de terra sine aliqujus hominis adminiculo surgens iter, quod prædicta Domina, & sanata ejus famula facere cæperant, frequentantes ad Ecclesiam Monasterij B. MEINULPHI cum gaudio magno pervenerunt.*

C A P U T LVIII.

Quomodo Dominus Deus quorundam paupertati signo supervenerit manifesto.

Quia præmemoratus Venerabilis Prior in Domino DEO confidentiam habuit singularem, confidentiæ suæ remunerationem sæpius meruit obtinere. Quapropter non possum, nec audeo silere illud obstupendum miraculum, quod ob magnificam

ficam prædicti Prioris confidentiam in Monasterio B. Mariæ Virginis propè Wormatiam extra muros constituti, dum jam idem Monasterium reformari caperat, contingebat. Nam quadam vice dum præmemoratus Prior circa initium præfatæ reformationis per aliquantum tempus moratus fuisset in eodem Monasterio, etiam sequenti die versùs suum proprium Monasterium, quod *Böddeken* nuncupatur, ire se disponderet, convocatis primò in unum ibidem Fratribus singula per ipsos in ejus absentia perficienda disponebat. Quo tempore, quia hyems appropinquabat, de habendis pellicijs, quibus ingens frigus depellere possent, dictum inter illos erat. Et dum prædictus devotus Pater Authorem loci honorabilem Fratrem *Bertholdum Schram* de Civitate Paderbornensi oriundum interrogaret, an hujusmodi pellicea, de quibus dictum fuit, sub Fratrum expensis per ipsum habere vellet procuranda? Rector diligenti considerationis oculo totum solutionis pondus prædictorum pelliceorum sibi imminere cernens, ac paupertatem magnam tanquam pedissequam sibi & Fratribus suis adhærere respondens Priori suo dixit: *Pater potius volumus propter Deum sustinere frigus, quàm debita contrahere, quæ persolvere non possemus.* Fratres de eodem interrogati responderunt: *Pater necessaria corporis nos habere utique videtur maximè necessarium, emanant nobis pellicea, & Dominus Deus suo tempore optimè providebit nobis, ut eadem solvamus.* Conclusum idcirco fuit, ut prædictus Pater de decem pelliceis ad valorem triginta florenorum deberet ijs providere. Audi nunc in DEUM confidens Frater, quid postea contigerit, & novo gaudio cordis tui DEUM in factis lauda, crastino namque die meridiano prandio in supradicto Monasterio facto, & Fratribus cum Lectione Psalmi *Miserere* ad Ecclesiam transeuntibus stabat in via quidam peregrinus non pretiosis indutus vestimentis, extensa manu signum dedit Rectori, ut ad eum venire properaret. Rector verò prout ipse mihi retulit, Christum in persona humili, & despecta confiteri, ut accederet, erubuit, & gratias per Conventum dictò peregrinus desiderium suum adimplere cupiens misit nuntium ad Rectorem supradictum, factum itaque fuit, ut qui antea verecundiâ non bonâ permotus præfatum peregrinum propter multitudinem tunc præsentem despexit visitare, nunc quodammodo compulsus ac se humilians assumpto sibi Venerabili supradicto Patre simul prædictum accesserunt pere-

peregrinum, qui salutatione facta inter cætera, quæ faciebat verba, ita ijs loquebatur: *Domini Domini mihi charissimi, peregrinus sum, ut habitus meus testatur, & singularem peregrinationem jam sum factururus, habeo autem triginta florenos penes me, rogo ut illos à me recipiatis in depositum, quod si reversus ad vos non fuero, prædicti floreni ad usus vestros permanebunt, imò donabuntur.* Florenos acceperunt, & qui pridem despectus illis videbatur, ad secum prandendum invitatus, ac prandio finitò peregrinationem, quam prædixerat, abiens cæpit attentare, ut perficeret, nec post discessum suum ad prædictos Fratres est reversus. O Divinæ pietatis dispositionem! O magnificum DEI donum! supradicti Fratres pelliceis propter depellendum frigus indigebant, pecunijs pro his solvendis carebant, non tamen sine Divini nutûs dispositione conclusum fuit, ut pro certa & expressa pecuniarum summa, videlicet pro triginta florenis, deberent eis pellicea comparari. Nam Dominus DEUS noverat, quomodo Fratribus firmiter in eum sperantibus voluit subvenire. Nonne crastina die de pecunijs providebat, cum quibus prædicta pellicea persolverentur? Miserat namque proprium suum peregrinum, prout antea dictum est, qui præcisè tot florenos apportarat, quot pro prædictis pelliceis erant exponendi. Firmum teneo atque credo, si prædicti pauperes Fratres in Dominum DEUM multum confidentes, majorem summam eodem tempore pro suis necessitatibus ordinassent, illam utique supradictus peregrinus apportasset, & quis dubitaret, eundem peregrinum ad hoc divinitus ordinatum, ut adveniens paupertati Fratrum, qui circa initium reformationis prædicti Monasterij temporalium defectu premebantur, subveniret? Quis namque in Dominum DEUM speravit, & confusus est? Certè nullus.

C A P U T LIX.

*De eo, qui mutuavit proximo, & viceversa donum
DEI sensit.*

Nunc dicendum restat, quid solatij, quidve Divinæ operationis supradictus devotus Prior expertus fuerit circa devotarum suarum Sororum Congregationem in *Wolkmaria*. Accidit namque, ut humilis, ac devota Mater Sororum in *Wolkmaria*

N 3

quodam

quodam tempore necessitate eam ad hoc compellente præfatū Patrem Monasterij B. MEINULPHI visitaret, elque exponens, quod non exiguum defectum ipsa, & Sorores ejus in temporalibus necessarijs sustinerent, quapropter humiliter illa eum precabatur, quatenus triginta florenos sibi concedere dignaretur, ut sic saltem necessitates, quibus premerentur, possent mitigare. Prior verò, cui non mediocris cura, & temporalium provisio ob amplam suam familiam imminebat, sibi dictos florenos concedere denegavit. At supradicta devota Mater nequaquam negationi Prioris cedens, more Cananeæ mulieris iterum atque iterum sibi hujusmodi florenos mutuari expetivit. Tandem idem Prior misericordiâ, & humili petitione permotus tantum viginti florenos ipsis mutuavit ad tempus, & ecce Dominus DEUS volens prædicto Priori pietatis opus, quod mutuando perfecerat, sibi recompensare, ex sua magna pietate, & ordinatione mirabili dispositum erat, ut eadem die, qua præmemoratus Prior viginti florenos devotæ dictæ Matri mutuum dederat, supervenit quædam Sæcularis mulier, quæ eidem Priori viginti florenos contulit, & donavit dicens: quod triginta florenos debuisset apportasse, sed aliud intervenisset, propter quod reliquos decem minimè apportaret; quæ verba præfatus Prior considerans stupore, & dolore peresus, manu validè pectus percutiens loquebatur in hæc verba: *O utinam supradicta devota Matri triginta florenos concessissem, & nunc absque dubio illo hæc alia Mulier à foris superveniens triginta florenos mihi donasset.* O mirabilis sententia DEI permittentis, quod eadem mensurâ, quâ alijs mensi fuerimus, remetietur nobis! quapropter, qui ob dilectionem Dei ausi sunt proximis in necessitatibus suis non solum necessaria mutuare, sed & donare, ut ipse eloquendò præcipit: *date, & dabitur vobis*, absque ulla dubitatione mensuram condignam cum merito charitatis ab eodem recipere promerentur.

CAPUT LX.

De oblocutore Devotarum Sororum in Volkmaria.

ET quia materia satis solatiofa supradictæ Congregationis in Volkmaria producta nunc allata fuit, audiatur & nunc quoddam factis horribile, quod cuidam Sacerdoti oblocutori, ac persecutori Sororum prædictæ Congregationis manifestè acciderit.

Erat

Erat enim quidam Sacellanus in *Volkmaria* Diæcesis Moguntiensis nomine *Rolandus*, qui nescio quo spiritu ductus Sorores supradictas in oppido dicto verbis detractorijs multum molestavit: quod dum aliquantulum propter majus prædictarum Sororum meritum protelatum fuit, & pius Dominus dictæ detractioni finem imponere volens, & malitiam Sacellani refrænare, contigit quadam vice eundem Sacellanum stare in Ambone, ut populo prædicaret, & quia in eadem prædicatione præfatas Sorores confundere intendebat, proterva voce eas specialiter nominans ad populum loquebatur in hæc verba: *Cavete vobis ab his, qui ad vos veniunt in vestimentis ovium, intrinsecus autem sunt lupi rapaces, & quales dictæ Sorores in vita fuerint, post septem dies immediatè sequentes vobis in sermone meo faciam manifestum.* Quibus verbis à se prolatis mutus, & elinguis factus est in ambone, & loqui nesciens enim maxima confusione à sermone abstinens descendit, & abivit: sicque judicio DEI factum est, ut qui alijs injustam confusionem inferre laboravit, ipsi justissimè confusionem maximam Dominus DEUS coram omni populo immisit. Etiam quia ejusdem Sacellani peccatum, quod in supradictas Sorores commiserat, forsan nondum ad perfectum per prædictam confusionem purgatum fuit, accidit ergo, quòd post eandem suam confusionem demeritis ipsius exigentibus captus, & incarceratus fuerit, nec inde emissus, nisi per supplicationes, revocationes, & sponsiones suorum amicorum. Prædictum horribile factum omnes hi advertant, qui Religiosis aut devotis Personis detrahare non verentur, & ne supradictam confusionem aut etiam majorem sustinere cogantur, præmemoratis Personis nequaquam sint molesti.

C A P U T L X I.

*De quodam gaudioso miraculo, quòd accidit Priori
supradicto.*

AUdiatur adhuc aliud fati mirabile factum, quod Dominus DEUS operatus est circa Priorem supradictum; quodam namque tempore idem Prior devotam Sororum Congregationem in oppido *Lippiensi*, cujus ipse & ejus successores (quemadmodum

modum & domus devotæ Congregationis, dum adhuc incolertur, in *Volkmaria* Visitatores & Rectores fuerunt, & adhuc sunt) visitavit. Et ecce propter Divinum opus perficiendum in eodem loco ibidem idem Prior pestilentiali tempore aposthemate percutitur, & ita quidem, ut lecto decumbens graves infirmitatis molestias sustineret. At ille Venerabilis Prior, cujus in omni necessitate ad Dominum DEUM securum semper refugium erat, ibidem celeriter pro sua sanitate recipienda exoravit. Insuper & devotis Sororibus ejusdem Congregationis pro ejusdem sanitate recipienda preces imposuit persolvendas, similiter & ipsis imposuit, ut pro ejus sanitate reciperent disciplinam: quibus omnibus jam peractis aposthema Venerabilis Prioris rumpebatur, surrexitque sanus laudans DEUM de sanitate nunc recepta.

C A P U T L X I I .

De miraculo satis horrendo.

Audiatur nunc Miraculum satis horrendum. Erat quidam militaris Diæcesis Colonienſis, qui Monasterium B. MEINULPHI aliquibus vaccis suis spoliavit, Fratres verò prædicti Monasterij spoliū præfatum inſequentes, ut ablatas vaccas reſtitueret, enixe petierunt, ſed raptor eorum petitioni minime acquieſcens, poſt modicum temporis ſpatium ſupradictas vaccas mactari feſtinavit, quibus interfectis, dum per incifionem pro eiſcendis inteſtinis aperirentur, ex earum corporibus vituli tanquam nulli uſui apti in terram foras eiſciebantur; Et ecce! ſurgentes veloci curſu projecti vituli hinc inde contra naturæ ſtatum diſcurrerunt, vitulorumque mugitus dare non ceſſarunt: nec ſuffecit hoc miraculum, niſi & majus ſequeretur, nam lotio, qua carnes earundem vaccarum purgatæ erant, ſoſſis, quibus Caſtrum prædicti militaris munitum erat, cū influeret, aquam, quæ in ſoſſis continebatur, in ſpeciem coagulati ſanguinis permutavit, familiares, amici & cognati ſoſſas Caſtri undique plenas ſanguine proſpicientes horrore percuſſi Dominum Caſtri, ſcilicet vaccarum ſpoliatorem, acedentes horrendum illud,

illud, quod factum erat, ei referebant, qui dum oculorum visum ad fossas Castrî flecteret, videretque eas sanguine redundare, timere cepit vehementer, & non solum de transgressu dolens, sed etsi tale horrendum visu circa Castrum suum immutatum permaneret, confusione dignus propter dictum spoliū coram omni populo notaretur: sed unus de Ministris suis sano consilio præventus Domino suo loquitur in hæc verba: *Peramande Domicelle, si à præsentī confusione, quæ dominationem involvit, penitus voluerit liberari, consultum videtur, ut opinor, quod ad persolvendas vaccas, quas à Monasterio B. Meinulphi rapuit Dominatio vestra, statim votum faciat*; qui miseris undique circumcinctus feriosò animò votum, quod consultum fuit, fecit absque mora: quò factò sanguinea aqua, qua fossæ Castrî replebantur pristinam speciem aquæ recepit. At Domicellus sanguinem in aquam nunc versum cernens, seque à populari confusione liberatum, prædicti Monasterij Regulares cum gaudio ad se vocans ipsis, prout justum erat, de rapina satisfecit. Hic attendant universi, quod prædictas Militaris ex eo, quod Monasterium B. MEINULPHI spoliaverat, licet de eodem spolio satisfecerit, tantà tamen confusionis plagâ percussus fuit in hoc mundo; quanta ergò putas confusione plectendus erit, qui spoliator extitit hujus Monasterij nec in hac vita satisfecit, cum hujus Monasterij invasores, & raptores vindictam non evadant.

C A P U T LXIII.

De Miraculo circa spoliatorem quendam facto.

Quidam raptores supervenientes quasdam vaccas Monasterij B. MEINULPHI circa suum grangium *Gellinghausen* nuncupatum in pascuis absque pastore circumvagantes invenerunt, has nullo obistente per modum rapinæ auferentes ad oppidum *Geseke* adduxerunt. Postquam verò manifestum factum fuit, supra dictas vaccas Monasterio B. MEINULPHI fore, nullus ausus erat mittere manus, ut mactarentur; tandem unus, qui frivolus & præsumptuosus videbatur, DEI timore postposito accessit intrepidus, vaccasque interfecit. Quò factò viribus suis in tantum destitutus fuit, ut le-

O

ctum

¶ Cum peteret ægritudinis, ibique ad breve temporis spatium decumbens in talem incidit paupertatem, ut uxor ejus ad portam supradicti Monasterij veniens culpam viri sui detexerit, eleemosynamque sibi & viro suo, justo DEI judicio depauperato, à portario ministrari rogaverit.

C A P U T L X I V.

De aliò spoliatore.

Militaris quidam de Castro *Stormede* propè oppidum *Geseke* situateo Monasterium B. MEINULPHI aliquibus suis vaccis de Grangio suo *Graffen* spoliavit, quo facto corporali sanitate privatus hydropicum morbum incidit, ac per illum vitam suam satis miserabiliter terminavit.

C A P U T L X V.

De septimo Priore Monasterij B. Meinulphi.

Supradicto Venerabili Priore in vita sua existente, cùm jam præsenectute, ac multis sollicitudinibus, quibus se in vinea Domini multipliciter fatigaverat, ad amplius regendum inhabilis factus esset, humiliter petijt, ut absolutionem à suo Prioratu recipere mereretur. Quò factò, sicut gloriosus Hieronymus devotum Eusebium unum ex discipulis suis ad regendum suos Fratres post se dereliquit, ita Domino DEO disponente Frater *Arnoldus de Holde* humilis ac DEO devotus unus ex supra dicti Patris discipulis ei in regimine successit, qui dum electus, & confirmatus fuit, & à foris videlicet à Prioratu Domûs S. Dyonisij in *Mollenbeke* ritè & legitime vocatus, jam jamque B. MEINULPHI Monasterium ingrederetur, & Venerabilis prædictus Prior præcessor suus me præsentè id audiret, quamquam senex, & omnino debilis extiterit, debilitate tamen suâ neglecta velut de gravi somno evigilans concito gradu unà cum devoto Fratre *Joanne de Lippia* gressus ejus observante novo Priori occurre.

rc

re festinavit : cumque ad ipsum jam pervenissent , in amplexus ejus illico ruit , & non solum brachijs corporis , sed & magnæ charitatis corpus ejus circumstrinxit. Speraverat namque , quod Monasterium suum B. MEINULPHI , quod tot laboribus ad disciplinarem vitam instituerat , jam peroptime regi deberet. Qui dum jam regere cæperat , ut prædecessorem suum saltem in aliquo suo virtuoso opere sequeretur , à spiritualibus incipiens in quinque primis Regiminis sui annis Clericos decem Religioni aptos magna cum lætitia investivit , sicque Fratrum multitudinem habens aliud charitatis opus , quod supradictus antecessor inchoaverat , è vicino efficere festinavit. Nam Divina ordinatione hoc agente mittuntur litteræ , à quodam Milite , ut Monasterium dictum *Truttenhausen* propè Argentinam Ordinis sancti Augustini Canonorum Regularium per præmemoratum Priorem ad reformandum acceptetur ; quibus litteris sic transmissis , non longo tempore post hoc transacto Superior Prælatus Monasterij Prior Windesemensis tales prædicto Venerabili Priori litteras misit , ut supradictum Monasterium à Fratribus suis per inhabitationem occuparetur : qui singulis attentè , & diligenter consideratis animò deliberato circumspectum Virum nomine *Joannem Saxonem* ad Religiosum Priorem *Horti Virginis Gloriosæ* propè Wormatiam nomine *Bertholdum* festinanter transmisit. Hi duo similiter ad prædictum Monasterium pergentes singula , quæ pro pace , & tranquillitate dicti Monasterij statûs in futurum esse possent , & ab Episcopo Argentinensi , ejusque Capitulo , & Dominis illius terræ , in quorum territorio idem Monasterium situatum fuit , sigillatis litteris impetrarunt ; quò factò Fratres suos illuc misit ad inhabitandum. Insuper , quia Venerabilis senex , Prior præsentis devoti Prioris antecessor ex fructuosa , & fertili vinea , quæ in Monasterio B. MEINULPHI est plantata , partem meridionalem , occidentalem , & aquilonarem in Monasteriorum reformatione illustraverat , prout hîc supra dictum est , jam ut præmemorata vinea etiam Orientalem utiliter ac fructuosè plagam occuparet , idcirco ante dictus Venerabilis Prior , videlicet *Arnoldus de Holte* , multis suis laboribus , nec non & expensis in augmentum Divini Cultûs ad humilium precum Reverendi Archi-Episcopi Magdeburgensis instantiam , Monasterium suæ Diæcesis *Novum Opus* nuncupatum , & propè oppidum *Halle* situm de consensu speciali Capituli

Windefemensis ad hoc convocati acceptavit, ut ex suis Fratribus ritè ac legitime Prælatò pro suprascripto reformando Monasterio jam electò, hunc cum nonnullis devotis ac disciplinatis sui Monasterij Fratribus, non veritus periculosum discrimen nec itineris longitudinem & difficultatem, eidem Monasterio humiliter, prout decuit, præsentavit.

P A R S IV.

Miracula, quæ per intercessionem Beati Meinulphi sub septimo Priore prædicti Monasterij Arnolde de Holte contingebant, & ista sunt, quæ hic sequuntur.

C A P U T I.

ANno Incarnationis Domini M.CCCCXLIX. primò annò, quo Venerabilis Prior *Arnoldus de Holte* Monasterium B. MEINULPHI in *Böddeken* regere cæperat, quidam Militaris Monasterium ovibus suis spoliavit. Procurator verò ejusdem Monasterij cum nonnullis alijs Fratribus, & Laicis ad hoc sibi deputatis spoliū cum mæore insequabantur. Qui dum ante Castrum dicti Militaris venerunt, ibidem oves suas horribili strage jugulari viderunt: servus etiam dicti Castri, qui jugulabat, præfato Procuratori stomachosior ac superbissimò animò loquebatur in hæc verba: *Fama est, & dicitur, quòd qui comederit de spoliatis quibuscunque à vestro Monasterio, ille infra eundem annum, quo comederit, morietur, & subdicens ajebat: & ego ex illis à vobis spoliatis comedam, experturus quid contrarietatis mihi ob hoc evenire possit.* De ovibus comedit, & ecce paucis diebus post hoc transactis, ille qui supra dicta verba in insipientia sua loquebatur, iter ad campum pro colligendis fænis faciens, cùm ad locum pervenerat, in quo operari intendebat, tam gravis infirmitas eum oppressit, ut cum vehiculo ad oppidum *Winnenberg*, unde venerat, duc-